

Komunitator

➤ Ni vsak žlikrof
Idrijski žlikrof

➤ Sirov most
bodo podrli in
zgradili novega

➤ Kolektor se
je okrepil z
Etro 33

➤ Rok Križaj
mladi teniški up

KOLIKO JE VREDEN VAŠ DOM?

**247.000
EUR**

NIČ. ČE NIMATE POPOLNEGA ZAVAROVANJA.

Paketno zavarovanje doma je najboljša rešitev za popolno zavarovanje vašega premoženja:

- premoženje je zavarovano na novo vrednost - povračilo škode v celoti
- najboljša zavarovalna kritja za primerno ceno
- hitro reševanje škodnih primerov - prijava škode tudi po telefonu 080 2864
- 24-urna asistenca na domu
- do 13 % paketni popust in popust na zvestobo
- popust na avtomobilska zavarovanja in na takojšnje plačilo premije

NOVO ZAVAROVANJE DOMA

triglav

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, D.D.

MODRA ŠTEVILKA
• **080 28 64**

Menjava šartne številke

Komunitator

Vsebina

- **4 Združenje Alpskih mest**
Prihodnje leto bo Idrija v naročju Alpskih mest
- **5 Idrijski žlikrofi zaščiteni v EU**
Ni vsak žlikrof Idrijski žlikrof
- **7 Naložbe**
Tako imenovani Sirov most bodo nadomestili z novim
- **8 Obletnica**
Letos bo minilo 100 let od rojstva profesorice Slavice Božič
- **15 Gospodarstvo**
Kolektor je kupil Ljubljansko Etro 33
- **32 Glasba**
Konzern Kolektor in družba FMR d. d. finančno podpirata glasbeni poti bratov Čoralić
- **40 Potovanja**
Na strehi sveta - potovanje po Tadžikistanu
- **44 Šport**
Rok Križaj - mladi up idrijskih tenisačev

Izdaja: FMR - MEDIA založništvo publikacije in promocija d. o. o. • **Direktor:** Vojko Božič • **Glavna in odgovorna urednica:** Polona Šemrl • **Uredništvo:** Arkova 43, 5280 Idrija, E-mail: polona.semrl@kolektor.com, fax: (05) 37 22 901, GSM 051 689 204 • **Grafični oblikovalec:** Andrej Potočnik • **Sodelavci:** Branko Govekar, Špela Hvalec, Monika Lapajne, Janez Kavčič, Barbara Kokošar, Karmen Makuc, Filip Šemrl, Marija Trušnovec, Irena Žakelj • **Fotografije:** Amadej Carl, Družinski arhiv Vlade Eržen, Branko Govekar, Barbara Kokošar, Monika Lapajne, Nataša Luša, Arhiv Občine Idrija, Andrej Potočnik, Bine Rogelj, Bruno Rupnik, Filip Šemrl, Marko Tekavec, Marija Trušnovec, Darko Viler, Irena Žakelj • **Oblikovna zasnova:** KULT, Oblikovalski studio, Simon Kajtna, s. p. • **Jezikovni pregled:** Anja Bolko, Vlada Eržen • **Tajnica uredništva:** Milica Rovtar • **Naklada:** 8000 izvodov • **Naročnina:** časopis je brezplačen • **Tisk:** ČukGraf d. o. o. • **Distribucija:** Pošta Slovenije • Časopis si lahko ogledate na spletni strani: www.fmr.si • **Naslovnica:** Narasle vode

Foto: Gorazd Šemrov

Copyright© FMR - MEDIA. Fotografije in vsebina časopisa so zaščiteni z avtorskimi pravicami. Nobenega dela časopisa ni dovoljeno razmnoževati, niti kako drugače kopirati, navedbe iz njega pa je mogoče uporabiti le po predhodnem pisnem dovoljenju izdajatelja

Tudi Idrija sodi med Alpska mesta

Karmen Makuc

Projekt "Alpsko mesto leta" je nastal leta 1997 na pobudo Gerharda Leebe iz Beljaka in iz želje, da bi oblikovali modele trajnostnega razvoja, ki bodo uskladili enkratnost naravne krajine alpskega sveta z gospodarsko dejavnostjo in mestnim življenjem. Eden od pglavitnih ciljev je bilo prizadevanje, da bi Alpsko konvencijo kot mednarodno pogodbo uresničevali v praksi ter da bi politike in v enaki meri tudi državljane seznanjali o nujnosti trajnostnega razvoja v domačem življenjskem okolju.

▲ Zemljevid alpskega območja z vrisanimi mesti

Prvo mesto, ki je prejelo naziv Alpsko mesto leta, je bilo leta 1997 avstrijsko mesto Beljak (57.612 prebivalcev), ki je ta naziv nosilo kar dve leti, poleg tega pa je vse do leta 2003 opravljalo reprezentativno vlogo za alpska mesta. Zaradi vse večjega obsega nalog se je moralo delo profesionalizirati in ustanovljena je bila interesna skupnost Alpsko mesto leta. Zaradi pravnih razlogov jo je leta 2006 nasledilo društvo Alpsko mesto leta. Društvo je nepridobitna organizacija s sedežem v Bad Reichenhallu v Nemčiji, ki med svoje osrednje dejavnosti šteje obveščanje in izobraževanje o ciljih Alpske konvencije, nudenje podpore vsakokratnemu alpskemu mestu ter spodbujanje izmenjave informacij med alpskimi mesti leta.

Beljaku je sledilo italijansko mesto Belluno (35.000 preb.), mesto umetnosti in kulture, ki je obkroženo z Dolomiti na severu in Beneškimi Predalpami na jugu. Leta 2000

je bil naziv dodeljen slovenskemu Mariboru (113.000 preb.), ki je gospodarsko, prometno, kulturno in znanstveno središče SV Slovenije, a je kasneje kot edino mesto iz društva izstopilo in bo zato naslednje leto Idrija edini aktivni slovenski predstavnik med alpskimi mesti, ki nosijo ta naziv.

Nemški Bad Reichenhall (16.800 preb.), ki leži na skrajnem jugovzhodnem delu Bavarske in je znano po zdravilišču za obolenja dihalnih poti ter priljubljena počitniška destinacija Nemcev, je bil nosilec naslova v letu 2001. Nasledil ga je francoski Gap (40.000 preb.), ki leži v regiji Provansa-Alpe-Azurna obala, na območju južnih Alp, in se lahko pohvali z zelo ugodnim podnebjem. Leta 2003 je naziv prejel švicarski Herisau, ki noče biti mesto, zato pa mu pripada čast, da je s svojimi 16.000 prebivalci največja švicarska vas s privlačnim središčem. Pravo nasprotje je v letu 2004 izbrano italijansko mesto Trento (106.000 preb.), politično in

upravno središče dežele Trentino-Južna Tirolska in avtonomne pokrajine Trento. Od vseh podob, ki jih ima Trento, naredi največji vtis renesančni značaj tega alpskega mesta, ki je po svoji zadnji obnovi zasijalo v vsej svoji lepoti.

V letu 2005 je bil nosilec naslova nemški Sonthofen (21.400 preb.), ki leži na skrajnem jugu in je znano klimatsko zdravilišče, ki gostom nudi različne vrste počitnic pozimi in poleti.

Sledilo je francosko mesto Chambéry (60.900 preb.), ki leži na robu alpskega sveta, na meji med Francijo in Italijo, z milim gorskim podnebjem in ugodno lego med jezeri in gorami, ki nudi veliko možnosti za vodne in zimske športe.

V letu 2007 je bilo izbrano severnoitalijansko mesto Sondrio (21.790 preb.), znano po vinogradih in privlačni pokrajini. Sledilo mu je švicarsko mesto Brig-Glis (15.000 preb.), ki je storitveno središče s široko razvitim izobraževalnim sistemom. Turisti cenijo mesto predvsem zaradi njegove središčne lege in možnosti za izlete v okolico in Italijo.

Italijanski Bolzano je s 100.000 prebivalci eno največjih alpskih mest in od srednjega veka pomembno trgovsko in sejensko mesto na najpomembnejši prometni poti, ki vodi čez Alpe: Brennerju. Bolzano si je za glavno nalogo zadal, da v naslednjem desetletju postane "podnebno nevtralno mesto".

V letu 2010 je naziv prevzelo avstrijsko mesto Bad Aussee, ki leži v središču države,

kot simbol majhne regije z bogato kulturno identiteto. Je štajersko zdraviliško mesto, ki je z okoli 5.000 prebivalci doslej najmanjše mesto, ki mu je bil podeljen ta naziv. Letošnje leto bodo posvetili tradiciji in mladini.

Prihodnje leto pa bo 8. februarja, na kulturni praznik, ta naziv prevzelo mesto Idrija, ki je bila leta 2008 povabljen k pripravi kandidature za pridobitev naziva "Alpsko mesto leta 2011".

Glede na našo poltisočletno zgodovino z izjemno tehniško in kulturno zapuščino, hribovitim in razgibanim terenom idrijske kotline, ki živahno dopolnjuje podalpski prostor, in z neokrnjeno naravo, ki nudi nešteto možnosti za rekreacijo in umik iz vsakdanjega stresnega življenja, ter ob dejstvu, da že sledimo ciljem društva Alpsko mesto leta, smo vedeli, da Idrija sem sodi. Poleg tega pa smo se zavedali, da lahko Idrija tudi marsikaj ponudi ostalim alpskim mestom, predvsem v svetovnem merilu edinstveno znanje na področju onesnaževanja z živim srebrom ter odpravljanju posledic, geološko znanje in rezultate raziskav, izkušnje na področju prestrukturiranja gospodarstva ob zapiranju rudnika živega srebra, kjer smo z ustanovitvijo danes svetovno pomembnega podjetja Kolektor, precej edinstveni, ter ne nazadnje znanje s področja čipkarstva.

▲ Župana Bojan Sever in Gerhard Leeb v lovski koči v Bad Ausseeju

Za naziv alpskega mesta leta lahko kandidira vsako mesto na območju Alp, ki izrazi voljo in pripravljenost dokazati, da se ekologija in ekonomija ne izključujeta, temveč smiselno in s pogledom v prihodnost medsebojno dopolnjujeta. Mednarodna žirija, ki jo sestavljajo pred-

stavniki Delovne skupnosti alpskih mest, Mednarodne komisije za varstvo Alp (CIP-RA) in organizacije Pro Vita Alpina je med številnimi kandidaturami izbrala mesto Idrija, ker se odlikuje po posebni zavzetosti pri uresničevanju Alpske konvencije.

Ni vsak žlikrof Idrijski žlikrof

Filip Šemrl

Idrijski žlikrofi so najbolj znana kulinarčna specialiteta in zasedajo prvo mesto med značilnimi idrijskimi dobrotami. Tako bakalca kot smukavc, zeljševka, ocvirkovca in pijača geruš veljajo danes za idrijske specialitete, ki so bile nekoč hrana revnih in iznajdljivih knapovskih družin. Zato ni bilo nobeno presenečenje, ko je drugo polovico januarja iz Bruslja prispela novica, da je Evropska komisija objavila uredbo o registraciji idrijskih žlikrofov, ki so prvi slovenski proizvod, ki je prejel evropsko zaščito zajamčene tradicionalne posebnosti.

To pomeni, da sta zaščiten receptura in način priprave, proizvodnja pa geografsko ni zamejena. Idrijski žlikrofi so se s tem pridružili prvemu zaščitenemu slovenskemu proizvodu na evropski ravni, ekstra deviškemu olju Slovenske Istre, ki je registrirano kot označba porekla.

Registracija proizvoda pri Evropski komisiji pomeni, da je ime proizvoda na celotnem območju Evropske unije zaščiten pred po-tvorbami, zlorabami, posnemanjem in drugimi praksami, ki potrošnika lahko zavajajo glede resničnega porekla proizvoda. Postopek zaščite, vključno s poprejšnjo certifikacijo v Sloveniji, je vodilo leta 1995 ustanovljeno

društvo za promocijo in zaščito idrijskih jedi, ki ga trenutno vodi **Saša Pirih** iz Srednje Kanomlje. Povedala nam je, da so na vrata Evropske komisije potrkali že leta 2004 in prišli na vrsto šele tri leta kasneje. Na pripombe so se odzvali z dopolnitvami, pa tudi to še ni bilo dovolj. Postopek so uspešno zaključili maja lani, in ker v roku šestih mesecev komisija ni dobila nobene pripombe več, je januarja v uradnem listu unije končno za idrijske žlikrofe objavila zaščito zajamčene tradicionalne posebnosti oziroma jih vnesla v register posebnih jedi.

Ko so se najprej doma lotili certifikacije, je bilo članic društva, ki ga je vodila gostilničarka

Ana Kos, dvanajst, potem pa se je njihovo število hitro osulo, tako da jih je zdaj le še šest, med njimi trije proizvajalci in tri gostilne na Idrijskem. Žlikrofe vam postrežejo in jih lahko naročite v vsaki, toda idrijske žlikrofe imajo pravico streči le v omenjenih treh. Zakaj ob tolikšnem povpraševanju tako skromno zanimalje za pridobitev certifikata o izdelavi idrijskih žlikrofov? Saša Pirih meni, da prav zato, ker gost sploh ne loči žlikrofa od idrijskega žlikrofa.

Še donedavna je veljalo prepričanje, da je mogoče idrijske žlikrofe izdelovati samo ročno. Sogovornica je z možem Markom dokazala, da tudi strojno izdelani niso prav nič slabši. V svoji obratovalnici jih izdelata več kot polovico od približno 60 ton, kolikor je ocenjena letna proizvodnja idrijskih žlikrofov. Lani je bila ta za okrog 10 ton manjša, pozna se namreč gospodarska kriza, ki je zdesetkala goste. Ana Kos pravi, da avtobusnih izletov v Idrijo skoraj ni več, zato namesto štirikrat na teden po novem idrijske žlikrofe izdelujejo samo še enkrat na teden. Vedno jih pripravijo

Ocenjevanje Idrijskih žlikrofov

100 porcij. Ob tej priložnosti je napovedala tudi vnovično ocenjevanje idrijskih žlikrofov. Lahko pa spet pričakujemo, da bodo idrijski žlikrofi Gostilne Kos najboljši med vsemi. Idrijski žlikrofi so v Idriji in njeni okolici poznani že od sredine 19. stoletja. Njihovega izvora se zaradi pomanjkanja zgodovinskih

virov ni nikoli ugotovilo. Idrijski žlikrofi so narodna jed iz testa, polnjena s krompirjevim nadevom ter značilno oblikovana. Zaradi tradicionalnega postopka izdelave in tradicionalnega recepta je ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano leta 2002 uradno zaščitilo tradicionalni ugled idrijskih žlikrofov.

Njihova izdelava je dolgotrajna in poteka v več fazah. Tista gospodinja, ki bi se jih lotila sama izdelati in ponuditi svoji družini ali gostom, lahko to stori po receptu, ki so ga v društvu za njihovo zaščito priredili po recepturi tako imenovanega "nebeškega očeta".

▶ Ana Kos nam je povedala, zakaj so njeni idrijski žlikrofi vedno najboljši. Preprosto zato, ker je maso zanje vedno začinila sama, po novem je to delo zaupala še glavni kuharici Adrijani Merljak (na fotografiji desno). Okus je pri Kosovih vedno isti, in prav to odloča.

▶ Ker Saša in Marko Pirih izdelujeta idrijske žlikrofe s stroji, ki so unikatni, nam jih nista pokazala in tudi v proizvodnji nismo smeli fotografirati. Zato je na fotografiji pred obratovalnico samo Saša Pirih, mož Marko je prav takrat pripravljaval krompirjeve kroglice in ni imel časa za poziranje.

▶ Začetek marca je v Idriji potekalo že 7. senzorično ocenjevanje idrijskih žlikrofov, ki so bili letos vpisani v register zaščitene proizvode v Evropski uniji. V ocenjevanje je bilo poslanih 13 vzorcev, kar je enkrat več kot prejšnja leta. Senzorična komisija je bila s prispelimi vzorci zadovoljna, čeprav idrijski žlikrofi niso bili tako odlični kot prejšnja leta, vendar so bili ustrezni. Največ je možno podeliti 35 točk, najmanj pa 25 točk, pri čemer štejejo zunanji videz, vonj, aroma, tekstura in skupni vtis. Hujših napak ni bilo, manjkalo je le več volje in veselja do oblikovanja, zato je vsem prispelim vzorcem komisija podelila povprečno oceno 26,7, je povedala predsednica komisije magistra Marlena Škvarča.

Najboljši idrijski žlikrofi so bili tokrat iz gostilne Kos, na drugo mesto so se uvrstili idrijski žlikrofi Florjančič, tretje mesto pa sta si razdelili obratovalnica Pirih, ki edina izdeluje idrijske žlikrofe strojno, in Gotrade Picerija Pod skalco.

Sirov most bodo nadomestili z novim

Filip Šemrl

S tako imenovanim sirovim mostom na Reki so že od vsega začetka križi in težave. Namreč, takoj po dokončanju, to je bilo konec osemdesetih let, so že prepovedali promet po njem, saj se je nagnil za sedem centimetrov, pred lanskimi božičnimi prazniki pa kar za 25 centimetrov.

Inženir **Danilo Magajne**, ki ga je takrat projektiral, bdel nad gradnjo in zdaj še nad njegovo sanacijo, pravi, da vmesna podpora na levem bregu ni bila nikoli zavarovana s kamenjem. "Če bi jo založili, kot bi jo morali, bi se ponižali kamni, ne pa most." Zanimalo nas je tudi, zakaj mu pravijo sirov most. Najbolj slikovito o tem pove **Garbijel Obid**, ki je bil med gradnjo mostu v gradbenem odboru. "Prepričan sem, da bo ta most preživel tudi novega. Veste, most je kot slika, ker pa ta ni bil nikoli končan, je kot slika brez okvirja. Vodna skupnost nam je obljubila, da nam bo v strugi dokončala kolono, pa je s prihodom nove države na to preprosto pozabila, kajti nič nismo imeli zapisano. Z odpravljanjem posledic potresov in poplav so na ta most vsi pozabili. Pravijo, da je sramota za celo dolino Idrijce. Ma, kakšna sramota, imamo druge sramote več kot ta most tu. Most preprosto ni končan. Tak most imajo v San Franciscu, pa Američanom ni nič nerodno. Ponosni so nanj. Sirov mu pravimo zato, ker smo varčevali z materialom in smo v beton dajali lesene kocke, pa še lažji je bil zaradi tega."

Obstoječi sirov most so čez novo leto za silo usposobili za promet, vendar je njegova sedanja nosilnost le še simbolična, po

njem lahko peljejo največ 1,6 tone. Tako so se v cerkljanski občini odločili, da ga bodo nadomestili z novim, je na priložnostni novinarski konferenci sporočil župan **Jurij Kavčič**. Skupaj z ministrstvom za okolje in prostor so se lotili projekta, ki ga bo do konca avgusta uresničila ajdovsko Primorje. Generalni direktor **Dušan Črnigoj** je na podpisu pogodbe o gradnji zagotovil, da bodo več kot 50 metrov dolg

most z dvema podporama zares odprli do predvidenega roka. Glede na sodobno gradnjo in izkušnje Primorja z gradnjami tovrstnih objektov, v cerkljanski občini, ki bo z 10 odstotki sredstev sodelovala pri tej pol milijona evrov vredni naložbi, o tem ne dvomijo. Predsednik krajevne skupnosti Reka – Straža – Police **Janko Jereb** pa ob podpisu pogodbe ni skrival zadovoljstva, da se bo to zares zgodilo.

Gimnazijska ravnateljica prof. Slavica Božič

Ob 100. obletnici rojstva in 36. obletnici smrti

Janez Kavčič

Znani kulturni delavec in nekdanji gimnazijski profesor Tomaž Pavšič je v memorialnem posvetilu Slavici Božič (Idrijski razgledi, 19. letnik št. 3–4) zapisal: "Bila je izredno delavna in vztrajna, živela je za ideale, v katere je bila prepričana. Delala je več, kot bi kdorkoli na njenem mestu ... Glavno skrb in ljubezen je posvečala šoli; vroče je želela, da bi se idrijska gimnazija, ki deluje v prostorih nekoč tako slavne idrijske realke, razvila v sodoben, dobro opremljen učni zavod s čim bolj usposobljenim kadrom. To ji je v največji meri tudi uspelo."

Profesorica slovenščine in dolgoletna ravnateljica idrijske gimnazije Slavica Božič (roj. Lenar) se je rodila 21. decembra leta 1910 v Podbrdu v Baški grapi. Osnovno šolo in nižjo gimnazijo je obiskovala v Tolminu, tedanjo višjo gimnazijo pa v Ljubljani. Študirala je na Filozofski fakulteti ljubljanske univerze in diplomirala na oddelku za slavistiko. Prva štiri leta po diplomu ni dobila redne zaposlitve, nato je bila od 1939 do 1943 nameščena kot suplentka na ženski realni gimnaziji, zatem pa je v razdobju od 1945 do 1952 službovala na raznih gimnazijah po Ljubljani.

Ko so po drugi svetovni vojni na Primorskem potekale priprave za ustanovitev srednjih šol, je prof. Božičeva v letih 1946–1947 v Portorožu vodila učiteljske tečaje za bodoče prosvetne delavce na Tržaškem in Koprskem. V času od 1947 do 1948 je delovala kot referent na šolskem oddelku republiškega ministrstva za prosveto, od 1948 do 1949 pa je bila šolski inšpektor in pomočnik načelnika prosvetnega oddelka ljubljanskega Mestnega ljudskega odbora. Odgovorno ravnateljsko službeno mesto je začasno najprej prevzela na ljubljanskih Poljanah in na Viču, kjer je vodila tamkajšnjo gimnazijo od 1950 do 1952.

V Idrijo je prišla leta 1952 in se trajno zapisala v našo srednješolsko zgodovino z najdaljšim in izjemno zaslužnim ravnateljskim stažem. Na čelu Gimnazije Jurija Vege je vztrajala celih 17 let, od ustano-

vitve in pionirskega obdobja šole do njene vsestranskega razvoja in uveljavitve v širšem regijskem prostoru. Ugledna in spoštovana pedagoginja in družbena delavka, ki si je v idrijski javnosti pridobila vzdevek "ravnateljica", je po hujši bolezni umrla 24. maja 1974 in počiva na idrijskem pokopališču.

Življenjska pot prof. Slavice Božič je bila razgibana in večkrat izpostavljena dramatičnim preizkušnjam, vseskozi pa zaznamovana s poštenim in trdim delom ter ustvarjalnim hotenjem.

Že v svojih mladih letih in v težkih razmerah pod italijansko zasedbo je bila Božičeva aktivna članica dijaških krožkov in ženskih združenj ter dejavna v tolminski "srenji" Zveze slovenskih prosvetnih društev v Gorici. V Ljubljani je delovala v primorskih emigrantskih organizacijah, kot so bile Delavsko prosvetno društvo Tabor, Klub primorskih akademikov in znameniti TIGR. Njen somišljenik in dosmrtni življenjski sopotnik je takrat postal znani Idriječan Lado Božič, poznejši idrijski "župan", društveni delavec in publicist. Kot študentka in diplomirana slavistka je bila Božičeva vključena tudi v gibanja napredne študentske mladine, med drugim v Dom akademičark, v Društvo brezposelnih profesorjev in v Društvo akademsko izobraženih žena.

Viharna leta druge svetovne vojne in fašistične okupacije je prof. Božičeva prebrodila pokončno, v skladu s svojo jasno nazorsko opredelitvijo in z narodno zavestjo. Podpirala je osvobodilni boj, delovala v vrstah aktivistov OF na Viču, v šolski frontni organizaciji in v ženski liniji OF. V letih 1943–1945 je pogumno prestala obsodbo s strani vojaškega sodišča, zaporno kazen v Ljubljani in nazadnje še deportacijo v nacističnem koncentracijskem taborišču Ravensbrück.

V treh desetletjih po osvoboditvi je prof. Božičeva opravljala vrsto pomembnih družbenih funkcij. Naj bodo navedene vsaj naslednje: mnogo je predavala v sklopu sindikalne Ljudske (Delavske) univerze, v letih 1951–1955 je bila republiška poslanka, večkrat je bila članica svetov za šolstvo pri okrajnih ljudskih odborih (Tolmin, Gorica,

Slavica Božič

Koper), delala je v občinskem in okrajnem komiteju ZK ter pomagala v Društvu prijateljev mladine. Prejela je več odlikovanj: red zaslug za narod III. stopnje, medaljo za hrabrost, red dela II. stopnje in red republike z bronastim vencem. Najvišja priznanja si je prislužila tudi na svojem poklicnem in strokovnem področju, saj je leta 1960 napredovala v naziv pedagoškega svetnika, leta 1966 pa ji je bila dodeljena prestižna Žagarjeva nagrada – najvrednejše priznanje na področju šolstva.

Sedemnajstletno ravnateljstvo prof. Slavice Božič v Idriji (1952–1969) lahko ocenimo kot eno ključnih in najplodovitejših obdobij v idrijski šolski zgodovini. Prihod Božičeve je časovno pomenljivo sovpadal z "rojstnim dnem" naslednice nekdanje realke, saj je Svet za prosveto in kulturo Ljudske republike Slovenije 26. junija 1952 izdal odločbo o ustanovitvi takratne "višje" gimnazije v Idriji. Nova ravnateljica je odločno in uspešno nadaljevala in nadgrajevala prizadevanja predhodnice prof. Marije Puc in usmerjala preraščanje dotdanje nižje gimnazije v popolno srednjo šolo.

Naštejmo vsaj nekaj dosežkov in zaslug ravnateljice Božičeve v petdesetih in šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Z

utemeljenim dopisom v Ljubljano je prepričala republiško šolsko oblast, da se je šola leto dni po ustanovitvi lahko uradno preimenovala v Gimnazijo Jurija Vege. Prizadevno in preudarno je vodila urejanje osnovnih materialnih, prostorskih in kadrovskih potreb in pogojev na

poro. Postorila je vse potrebno, da si je gimnazija v šolskem letu 1962/1963 pridobila zahtevano zakonsko verifikacijo. Življenjski utrip na šoli je bil iz leta v leta živahnejši, realčna stavba pa vse bolj obljubena. Ko je leta 1956 maturiralo prvih 35 fantov in deklet, je celotna gimnazija

voljstvom in ponosom pospremila v svet prve generacije maturantov. Tako je denimo v Idrijskih razgledih (1957, št. 4) poročala: "Gimnazija je pognala svoj drugi cvet. Vrsta domačih izobražencev, ki bodo prav iz ljubezni do teh skromnih primorskih gričev iz njih kopali srečo za bodoče rodove, se je spet pomnožila. Želimo jim na novi poti vztrajnosti, temeljitosti, poguma in zadovoljstva." Velja poudariti, da je zaslužna ravnateljica do izteka svojega mandata leta 1969 poslala iz šole kar 14 "zrelostnih" srednješolskih generacij, ki so skupno šteje okroglo 500 maturantov. Poleg učnih uspehov je prof. Božičeva vse skozi spodbujala in nagrajevala (zlasti ob zaključnih konferencah) pestro paleto kulturnih, športnih, društvenih, zabavnih in drugih dijaških izvenšolskih dejavnosti. V njenih časih je gimnazija namenjala zgledno naklonjenost življenju in udejstvovanju dijakov v Dijaškem domu, ki je postal živahen mladinski center. Tako imenovana "idejna" (bolje ideološka) naravnost šole tistih let je sicer dobro znana, vendar so bile – kljub "socialistični" ideološki indoktrinaciji (ali pa prav zaradi nje) – mladini odprte široke možnosti vsestranskega delovanja, dokazovanja, napredovanja in prehajanja na visokošolske študije. Ravnateljici Božičevi gre priznanje, da se je navzen zavzemala za vse svoje dijake, jim pomagala do štipendij, jih spodbujala še pozneje kot študente in mnogim utirala poti do zaposlitev.

Za konec naj bosta navedena še dva spominska zapisa, objavljena v Zborniku, izdanem leta 1991, ob 90-letnici idrijske realke. Gozdarski inženir Ignacij Pišlar, maturant leta 1958, se spominja: "Spiritus agens nastajanja in zgodnjega delovanja povojne idrijske gimnazije je bila pokojna Slavica Božič, ki je suvereno ravnateljela. Tudi učila je veliko, največ slovenščino. Govorila je počasi in preudarno. Bila je avtoriteta v pravem pomenu besede. Spominjam se tišine v razredu, kadar nam je kaj razlagala ali nas spraševala."

Profesorica Draga Urbas-Keravica, gimnazijska ravnateljica od 1973 do 1983, pa poudarja: "Ravnateljstvo Slavice Božič sta zaznamovali vztrajnost in odločnost premagati vse ovire pri rasti gimnazije. Bila je izjemen pedagoški vodja in mentorica mlajšim profesorjem. Celih sedemnajst let je skrbela za to, da so se iz bovških hribov, cerkljanskih grap in idrijske kotline delavski in kmečki otroci vključevali v šolanje. Znova in znova jim je dajala svoje srce in brezmejno veliko je ostalo po njej: številni strokovnjaki širom Primorske, Slovenije pa tudi drugje po svetu ... Bila je topel, pošten in plemenit človek. Nesebično se je razdajala delu in ljudem. Iz svojega življenja je naredila največ, kar je mogla. Podpirala je mlade rodove in jim odpirala poti k znanju, izobrazbi in humanistični zavesti."

📍 Kovačev Rovt, 1958 - družina in sodnik Sever

📍 Profesorski zbor Gimnazije Idrija, 1953

šoli. Skrbela je za ustrezno opremljenost prostorov in za izpopolnjevanje kabinetov. Dosegla je, da je Rudnik živega srebra prevzel pokroviteljstvo nad gimnazijo in to tudi izkazoval z izdatno materialno pod-

že narasla na 398 dijakov, od katerih jih je bilo 275 na nižji in 123 na višji stopnji. Ravnateljica Božičeva je posebno pozornost posvečala dijakom zaključnih gimnazijskih letnikov ter z iskrenim zado-

December 2009, januar, februar 2010

December 2009

3. december – Ena izmed prednostnih nalog muzejev v zadnjem času je digitalizacija dediščine, ki jo hranijo v svojih zbirkah. S portoroškim podjetjem Digitalizacija je idrijski Mestni muzej digitaliziral prodajne kataloge čipk z začetka 20. stoletja. Dosežke na tem področju so predstavili na priložnostni novinarski konferenci, na kateri so napovedali, da bodo leta 2010 digitalizirali gradivo muzejske fototeke. Za tokratno digitalizacijo šestih prodajnih katalogov čipk podjetja Franc Lapajne so porabili 2.000 evrov, ki jih je prispevalo Ministrstvo za kulturo.

4. december – Ob 60-letnici neprekinjenega delovanja je Filatelistično društvo Idrija v galeriji pri Črnem orlu odprlo razstavo. Društvo, ki trenutno združuje okrog 50 filatelistov, je bilo med prvimi petimi, ustanovljenimi v Sloveniji. Še posebej je bilo dejavno v zadnjih dveh desetletjih, ko je pod vodstvom dolgoletnega predsednika Nika Jereba poskrbelo skupno za 81 izdaj uradnih filatelističnih obeležij z motivi zgodovine in dediščine Idrijskega in Cerkljanskega.

7. december – Svetniki KS Spodnja Idrija so občinskemu svetu v Idriji pred prvo obravnavo proračuna za leto 2010 poslali odprto pismo, v katerem ugotavljajo, da je ob koncu mandata realnost glede uresničitve investicijskih projektov porazna. Poudarjajo namreč, da je bilo ob 16-odstotnem deležu prebivalstva njihovi krajevni skupnosti namenjenih le 6 odstotkov proračunskega denarja, zato so spet izgubljena štiri leta, in se ne gre čuditi, zakaj si prizadevajo za samostojno občino Spodnja Idrija.

12. december – V Idriji in Cerknem je potekalo dvodnevno mednarodno projektno srečanje Čipka, razkošje in priložnost, katerega usklajevalka je Čipkarska šola iz

Idrije, ostali partnerji pa so iz Belgije, Italije, Malte, Nemčije in Španije. Glavna projektna dejavnost je rekonstrukcija oblačil iz obdobja pred prvo svetovno vojno, ki so jih krasile ročno izdelane čipke. Ob koncu projekta, ki bo predvidoma junija leta 2010, bodo v okviru Festivala idrijske čipke 18 rekonstruiranih oblačil tudi razstavili.

22. december – Gimnazija Jurija Vege, Mestna knjižnica in čitalnica Idrija in Založba Bogataj so poskrbele, da so na pročelju idrijskega Magazina odkrili spominsko ploščo rojaku Damirju Feiglu in zatem v knjižnici v isti stavbi predstavili faksimilno izdajo njegovih humoresk. Slavnostni govornik na odkritju spominske plošče je bil poslanec Samo Bevk.

23. december – Narasla Idrija s pritoki je povzročila nemalo preglavic prebivalcem in krajem ob njej in v ozračju. Na hidrološki postaji v Podroteji, kjer ob naraščanju voda višino Idrije merijo vsaki dve uri, so ugotovili, da je bila tega dne zjutraj visoka že 408 centimetrov. Le nekaj centimetrov višje in rekordno višino Idrije so na omenjeni merilni postaji namerili leta 1982.

26. december – Zaradi plazov, ki se je sprožil nad Mokraško vasjo, je zaprta cesta Idrija-Žiri. Ker plaz ogroža tudi stanovanjsko hišo na Žirovski cesti 2, je družina Brence dobila poziv za izselitev, saj se zemeljska gmota še premika. Območje plazov so si ogledali tudi predstavniki Direkcije Republike Slovenije

za ceste in ugotovili zaskrbljujoče razmere, saj je v zaledju plazov še dodatnih 10 do 30 tisoč prostorninskih metrov materiala, ki se lahko še sproži.

Januar 2010

15. januar – V Idriji je potekala prva delavnica za pripravo Inovativne strategije trajnostnega razvoja občine, ki jo je Geografski inštitut Antona Melika pri SAZU organiziral skupaj z idrijsko občino v okviru projekta CAPACities. Temeljni namen projekta je povečati konkurenčnost in privlačnost malih alpskih središč in priprava osnovnih strateških usmeritev, ki bodo podlaga razvojnim odločitvam občine v prihodnjem desetletju. Prvi delavnici bodo do konca junija sledile še druge. Inovativna strategija trajnostnega razvoja idrijske občine naj bi bila predvidoma končana do novembra letos. S tem bo občina zadostila pogojem za prevzem naziva Alpsko mesto leta, katerega nosilec bo prihodnje leto.

23. januar – Na črnovrškem smučišču SC Cerkno so ob vlečnici Dolina tudi uradno odprli snežni park. Sestavljen je iz treh sklopov, kar nakazuje postavitev objektov v njem. Prvi sklop je namenjen začetnikom, drugi izkušenejšim deskarjem in akrobatskim smučarjem, tretji pa je sestavljen iz dveh večjih skakalnic.

24. januar – Agencija Republike Slovenije za okolje je v Idriji postavila mobilno ekološko-meteorološko postajo za spremljanje kakovosti zraka, ki bo ostala v mestu najmanj do konca februarja. Z meritvami želijo pridobiti informacijo o kakovosti zraka v urbanem občinskem središču. Na omenjeni postaji vsake pol ure pridobijo podatke o smeri in hitrosti vetra, temperaturi zraka in njegovi relativni vlažnosti, o sevanju sonca in drugem, ni pa v zabojniku naprav, s katerimi bi ugotavljali vsebnosti živega srebra in radona v ozračju, dveh parametrov, ki bi glede na poltisočletno

pridobivanje edine tekoče kovine zagotovo pokazala bolj verodostojno podobo onesnaženosti zraka v mestu.

26. januar – Na uradu Unesca v Parizu so predstavniki Mehike, Španije in Slovenije pred dnevi oddali dopolnjeno skupno nominacijo za vpis dediščine živega srebra in srebra na Unescovo listino svetovne dediščine. Vlogo so morali dopolniti, ker jim je tako priporočil omenjeni odbor na lanskem zasedanju v Seville. Končno odločanje o dopolnjeni nominaciji bo na zasedanju Unescovega odbora za svetovno dediščino poleti v Braziliji.

27. januar – V Cerknem je bila slovesnost v spomin na 47 padlih tečajnikov pokrajinske partijske šole za Gorenjsko in Primorsko, ki so izgubili življenja v nenadnem napadu nemškega bataljona leta 1944. Tokrat je zbrane nagovoril zgodovinar Branko Marušič.

30. januar – Cerkno je bilo spet prizorišče tradicionalne prireditve "Partizanske smučine Cerkno 45". V spomin na prve organizirane smučarske tekme sredi tedanje okupirane Evrope so jih tokrat pripravili že 33. po vrsti. Prvič so se jih letos udeležili tudi pripadniki ameriških, italijanskih in slovenskih sil – svetovne federacije vojakov gornikov.

Februar 2010

3. februar – Idrijski občinski svet je razpravljal o problematiki rudnika živega srebra in preprečevanju posledic rudarjenja v Idriji, saj je vlada sklenila, da za družbo z omejeno odgovornostjo RŽS uvede postopek likvidacije, ker so zapiralna dela v njem

končana. Ob tej priložnosti je bilo povedano, da je država za zapiranje idrijskega rudnika od leta 1987 porabila 60 milijonov evrov in da so v petsto letih rudarjenja iz Idrije odnesli za najmanj 8 jedrskih elektrarn denarja.

11. februar – Režiser, scenarist in producent, ki je tako mimogrede tudi prvi diplomant AGRFT, Milan Ljubič je s šestimi snemalci v enourni zapis ujel lepote Slovenije, ki jih podoživi popotnik, spremlja oko kamere, v trenutek ujame objektiv fotoaparata. Film Lokacija Slovenija je niz podob, ki se začnejo in končajo v Idriji, s klekljano podobo Slovenije, ki jo je ustvarila Špela Jereb.

13. februar – Kulturno pustno društvo Grapa je v okviru letošnjega kravnevala poskrbelo, da je bila že sedaj generalka pred pravimi jesenskimi lokalnimi volitvami. Za župana in občinske svetnike se je pomerilo kar osem kandidatnih list.

14. februar – Črnovrška planota je bila prizorišče 15. trnovskega maratona. Za pripravo jubilejnega so poskrbeli člani istoimenskega športnega društva in krajevne skupnosti Črni Vrh. Tokrat so tekli tudi nekateri, ki so se doslej udeležili vseh.

14. februar – V Cerknem so pripravili tradicionalno laufarijo. Nepregledna množica je zbrano poslušala branje tako imenovanega kalamona oziroma pustove obtožnice, ki je bila dolga nič manj kot 28 strani. Če kateri izmed Cerkljanov v njem ni omenjen, pomeni, da nič ne velja.

19. februar – V cerkljanskem muzeju so odprli bienalno razstavo Maska 2010. Tokratna razstava je bila že osma po vrsti. Na natečaju za najboljšo digitalno fotografijo na temo maske je sodelovalo 164 fotografov iz 31 držav, ki so na natečaj poslali kar osemsto fotografij.

22. februar – Območna borčevska organizacija Idrija–Cerkno je ob obletnici Vojkove smrti v črnovrški osnovni šoli pripravila spominsko slovesnost, s katero je zaznamovala spomin na narodnega heroja Janka Premrla Vojka, ki je po tednu boja s smrtjo natanko pred 62 leti preminil na bližnjem Brinovem griču. Osnovni šoli Črni Vrh nad Idrijo, ki neguje spomin nanj, so ob tej priložnosti podelili plaketo slovenske borčevske organizacije.

25. februar – Na seji sveta regije Severna Primorska, ki jo je v Kobaridu vodil v tem letu predsedujoči cerkljanski župan Jurij Kavčič, so se navzoči župani ali njihovi namestniki soglasno zedinili, da nadaljujejo s pripravami za ureditev regijskega odlagališča komunalnih odpadkov v Stari Gori pri Gorici. Po prejšnji seji v Novi Gorici so namreč pripravili novo pogodbo, po kateri so posamezne severnoprimorske občine ne samo soinvestitorice, temveč tudi solastnice omenjenega odlagališča. Župani pričakujejo, da bo ustrezna pogodba, v kateri bo upoštevana tudi njihova pripomba, pripravljena za podpis do sredine tega leta, tako da se bo lahko projekt izgradnje regijskega odlagališča nadaljeval.

27. februar – Na Idrijskem se je spet utrgal plaz. Tokrat je zdrselo pobočje nad pešpotjo na Rakah. Plaz je dolg okrog 50 in širok 30 metrov in po trditvah predstavnika idrijskih prostovoljnih gasilcev Ivana Jereba še drsi. Ker je plaz odnesel tudi daljnovod, so bili brez elektrike del zaselka Podroteja in hiše pri Zagodu.

iz preteklih let...

Perspektive kmetijstva na Idrijskem

Na tej strani bi radi predstavili bralcem nekoliko obširneje tudi idrijsko področje. Zato smo zaprosili za razgovor ing. Nika Riharja, ki dela na Gozdarsko - kmetijski poslovni zvezi v Idriji. Zastavili smo mu eno samo vprašanje, ki bo gotovo še posebej zanimalo kmetovalce na tem področju.

Kakšne so perspektive razvoja kmetijstva na Idrijskem in Cerkljanskem?

“Perspektiva razvoja kmetijstva na našem področju je v neposredni odvisnosti od obstoječih ekoloških pogojev. Tipična strma konfiguracija terena (največ kmetijskih površin se razprostira v legah nad 500 m nadmorske višine), ostra alpska klima, velika razdrobljenost kmetijske posesti in majhen odstotek obdelovalnih površin, so povzročili, da se je kmetijstvo skoro v celoti preusmerilo v živinorejo. Danes služi preko 86 odstotkov kmetijskih tal izključno živinoreji. Računi kažejo, da na 1 ha kmetijske površine redimo 0,38 glav govedi na 1 ha obdelovalne pa celo 2,02 glav govedi, kar pomeni, da glavni del živalske krme pridobivamo iz travnatih površin. Že tako nas talne in klimatske prilike silijo, da dajemo tudi na njivah prednost krmnim rastlinam in le v manjši meri okopavanim in krmnim žitom.

Ker so naši proizvodni centri od potrošnih močno oddaljeni, zaradi slabih transportnih zvez in negotovih vremenskih prilik ni smotno pridelovati artikla, ki jih je treba pogosteje prevažati na tržišče. Treba je torej preusmeriti proizvodnjo tako, da bodo končni produkti le bolj poredko zahtevali plasiiranje na trg. V tem smislu bo celotno naše področje moralo čimprej dobiti značaj kombinirane proizvodnje, kjer bodo glavni tržni artikli pitano govedo, mesnati prašiči in v nekaterih predelih mleko.

Vzreja pitane govedi naj bi predstavljala v naši živinoreji najmočnejšo postavko. Posamezni predeli, kot so Vojsko, Čekovnik, višji predeli Črnega vrha, Doleh, Ledin in Cerkljanskega vrha naj bi se izključno preusmerili v pitanje. Od tod bi vsako leto lahko nudili tržišču blizu 2000 glav pitane goveje živine v kategoriji baby beef in podobno. Prav tako bo mogoče v

pitaliških kmetijskih zadrug na Vojskem, Ledinah, Doleh in Črnem vrhu vsako leto vzrediti še nadaljnjih 400 – 500 pitancev na že obstoječih površinah SLP. Ker pa je na ponudbo čedalje več površin privatnih kmetov, bo mogoče že v bližnji bodočnosti zemljiški fond pri KZ tako povečati, da bo proizvodnja na socialističnem sektorju lahko še znatno večja.

Za individualnega proizvajalca pa je močno interesantna pogodbeni vzreja mesnatih prašičev. Ta je že danes zavzela precejšen razmah, predvsem zato, ker se te proizvodnje lahko loti tudi manjši posestnik. Ob povečanih kapacitetah bo tukajšnje področje z lahkoto proizvajalo letno za trg 3 – 4000 mesnatih prašičev.

Že do sedaj naše področje ni bilo tipično mlekarstvo, pa najsi bo to glede na strukturo črede (manj kot 50 odstotkov goveje črede predstavljajo molznice), ali pa z ozirom na kvaliteto molzne živine. Kljub temu pa je ureditev mlekarstva nujno potrebna, saj bo tudi po preusmeritvi nekaterih področij v pitanje, tržni presežek pri nas dosegel nad 4000 ton mleka letno. Naša glavna skrb bo zajeti ves ta tržni presežek, ga nuditi nekmečkemu prebivalstvu na higienški način, hkrati pa zagotoviti, da kmečki proizvajalec ne bo prikrajšan za posneto mleko, ki je osnovno krmilo za pitanje telat in prašičev. Perspektiva v mlekarstvu predvideva sledeče: vsa predelava bo centralizirana v dveh sodobno urejenih mlekarskih obratih – Cerknem in Godoviču. Obrata bosta dobivala potrebne surovine (smetano) iz 30 posnemališč po terenu. Na ta način bo vse posneto mleko lahko ostalo pri proizvajalcu, z izjemo manjših količin, ki ga bosta mlekarji zajemali neposredno, ter ga nudili potrošniku v Idriji in Cerknem. Večji del mleka (za potrošnjo) bomo morali pridobivati na socialističnem sektorju, zato bo v najkrajšem času potrebno v Godoviču urediti farmo mlečne živine, kjer bo v perspektivi prostora za blizu 200 molznic. Problem mlekarstva se po nakazanih perspektivah že rešuje, mlekarja v Cerknem bo v kratkem dokončno opremljena, v mlekarji Godovič pa bo proizvodnja stekla predvidoma že konec tega leta.

To bo torej v perspektivi glavne proizvodne smeri v živinoreji na našem področju. Vendar obstajajo nekateri nujni pogoji za doseg navedenih možnosti. Naj jih na kratko naštejemo:

1. Izboljšati bo potrebno krmno bazo in to s povečanjem travnatih površin na račun

današnjih senožeti, kar bo možno doseči z manjšimi agromelioracijami. Obenem bomo morali na vseh travnatih površinah s sodobno agrotehniko dvigniti pridelke količinsko in kakovostno. Naši travniki bodo morali dati povprečno nad 50 mtc pridelka na ha že v najbližji prihodnosti. Nadalje bo potrebno spremeniti njivski kolobar, tako da bodo v njem dobile še močnejše zastopstvo krmne rastline. V perspektivi bo za naše razmere najugodnejši šestletni travopolni kolobar, ki bo vseboval po eno tretjino krmnih mešaníc, okopavin in krmnih žit.

2. Pitanje govedi pri nas ne bo izvedljivo, dokler ne bomo za celotno območje dobili primerne pasme živine. Ker današnja rdeča – cikasta pasma ni primerna, bo treba preiti na rejo sivorjave živine, ki ustreza tako zahtevam pitanja kot tudi zahtevam proizvodnje mleka. Razen menjave pasme se bomo morali lotiti tudi uporabnega križanja s plemenjaki mesnatega tipa govedi, kar bo dajalo potrebni material tudi za vsa pitališča pri kmetijskih zadrugah. Po vsej verjetnosti bo kazalo v ta pitališča vpeljati kot osnovno pasmo za pitanje tudi simentalca.

3. Podobne zahteve veljajo tudi v prašičereji. Danes zahtevam tržišča še ustreza bela požlahtnjena pasma, kaj kmalu pa nas bodo zahteve po kvalitetnejšem prašiču prisile, da bomo pričeli z rejo bolj tipičnega bekonskega prašiča, kot je to holandski ali švedski mesnati prašič.

4. In kot zadnjega izmed pogojev za doseg napredka v našem kmetijstvu, naj omenim potrebo po čimprejšnjem formiranju ekonomske močnih kmetijskih zadrug, ki bodo sposobne vse te naloge samostojno izvajati, voditi delo z računom rentabilnosti in s potrebno kvaliteto uspešno na trgu nastopati.”

Primorske novice, 27. april 1960

POMLADNA ...

Trije priljubljeni slovenski ilustratorji - BOŽO KOS, RUDI SKOČIR in IGOR RIBIČ - nastopajo z vrhunskimi stvaritvami v sedmih poljudnoznanstvenih, proznih in pesniških delih IVANA BIZJAKA.

Založba SANJSKA KNJIGA d.o.o. iz Pirana bo obdarila nakup vsakega paketa - A, B ali C - z nalašč za mladega bralca pripravljeno majičko.

A – PRVI PAKET

1. PETELIN IN DVA PETELINČKA

je hudomušna ljubezenska spominska zgodba iz mladih dni – za otroke in starejše, ki znajo ceniti pravo ljubezen – in s spoštljivim občutkom dražijo mlade “zaljubljenca”. V otroštvu – in celo v kasnejših spominih – je resnična iskrena ljubezen dovolj lepa, pravzaprav večna, če ji je dano biti čim bolj skrivnostna. Ljubezenske skrivnosti pa imajo zmeraj in za vsakogar poseben čar. Mar ne? (običajna cena 16,00 EUR)

2. O BIKU NA ZVONIKU,

satirična pravljica slikanica ali veselošolski zgodovinski “učbenik” zadnjega stoletja, ko nas je sedmero bikov, sedmero oblastnikov, različnih barv bodlo z rogmi, dokler nismo drugemu “prezajfali” in v pomladnih dneh – s pustom in zimo vred – pregnali čez goro. In se pridružili sreči mavričnega bikca, KI JE PREPRIČAN V SVOJ MAVRIČNI PRAV – tako globoko, da skoraj sam sebe vika. (običajna cena 17,00 EUR)

3. O BIKU NA ZVONIKU,

zvočni posnetek avtorjevega hudomušnega in resnega pripovedovanja zgodovinske pravljice na

zgoščenki – kot zvočni knjigi, ki dodaja barvam slikanice še barvno razsežnost glasu in z njim globlje podoživljanje satire o sprehodu črnine in svetlobe skozi pustni in resnični čas.

(običajna cena 10,00 EUR)

B – DRUGI PAKET

4. SLIKANICA O ČLOVEKU,

prvi “učbenik” o človeku za najmlajše veselošolce, ki radi tekmujejo v znanju in tudi sami v to knjigo dopišejo še zadnje črke. Bralčevi in tekmovalčevi starši, učitelji ter – seveda Slikanica o človeku – nagrajujejo sodelujoče od strani do strani in nazadnje še s posebnim PRIZNANJEM in z zasluženim ČESTITKO za dosežke pri branju in tekmovanju. (običajna cena 27,00 EUR)

5. TARIN MAČKON MRMJAVČEK,

ilustrirana pravljica malega mačkona o mačji ljubezni in sreči, o po-

mladanskih mačkarijah po strehah pod znamenitim obzidjem našega mesta Piran, kjer “ljubezen osreči ljudi, vse živo, celo vse reči!” Osreči, četudi jo – to mačjo ljubezen – muc Mrmjavček, dokler le more – taji. (običajna cena 14,95 EUR)

C – TRETJI PAKET

6. SANJALČKOVE DOMAČE ŽIVALI

od @afne do konja in od “miške” do želve ali “leksikon domačih živali” od A do Ž – na 212 barvnih straneh, ki jih resnično in pravljico za otroke od petega do desetega leta starosti predstavlja – ter s pomočjo bralca, s skrito kamero skozi intervjuje, uganke in veselošolske naloge napraska mačja Sanjalčkova tačka. MUC SANJALČEK SE IGRAČKA. VSE ŽIVALI NAM NAKVAČKA KAR LEPO PO MAČJI ABECEDI, A NE RAD PRI PRAZNI SKLEDI. (običajna cena je 49,00 EUR)

7. SREČELOV,

spominska črtica o večnem hrepeneju po pravi sreči, ki se je ne da kupiti ali zadeti na srečelovu. Dolgoročna sreča ne pade nikomur sama z neba, saj že vsem znani slovenski pregovor pravi: Vsak je svoje sreče kovač. Če že velike sreče vselej ni mogoče “uloviti” pa se nam bolj in bolj pogosto posreči – tudi v samotni ujeti vsaj majhno, vsakdanjo srečico. (običajna cena 14,95 EUR)

Vsak paket vsebuje tudi brezplačno **DARILO**: eno majičko v treh velikostih. (Ustrezno velikost označi tako: 4-7 let (x), 8-11 let () ali 12-15 let ())!

Vse tri majice skupaj stanejo 45 evrov.)

Na prsni in hrbtni strani majičke sta motiva iz slikanice O BIKU NA ZVONIKU.

... LJUBEZEN DO KNJIG

NAROČILNICA

PRIIMEK IN IME KUPCA: _____

ULICA: _____

POŠTNA ŠTEVILKA IN KRAJ: _____

TELEFON: _____

DATUM

PODPIS KUPCA

Nepreklicno naročam: (Označi z X!)

() PRVI – A – PAKET:

- slikanico PETELIN IN DVA PETELINČKA
 - slikanico O BIKU NA ZVONIKU in
 - zvočno knjigo O BIKU NA ZVONIKU
- Cena paketa A je: 43 evrov

() DRUGI – B – PAKET:

- skoraj "učbenik" SLIKANICA O ŠLOVEKU
 - slikanico TARIN MAČKON MRMJAVČEK
- Cena paketa B je: 41,95 evrov

() TRETJI – C – PAKET:

"leksikon domačih živali" od A do Ž
SANJALČKOVE DOMAČE ŽIVALI ...

spominska črtica SREČELOV
Cena paketa C je: 63,95 evrov

Za DARILO si želim majičko: 4-7 let (), 8-11 let ()
ali 12-15 let ()!

Naročeni (naročene) paket-e bom plačal-a (Označite z X!)

- () v enem obroku po prejemu računa,
- () v dveh ali več obrokih po najmanj 20 evrov.

Naročilnica zavezuje založbo Sanjska knjiga d.o.o. in kupca.

Naročilnico pošljite na naslov:
SANJSKA KNJIGA d.o.o.
Ulica IX. korpusa 36
6330 PIRAN

Ali na elektronski naslov:

sanjska.knjiga@siol.net
ali na fax št.: 05-673-06-01

KOLEKTOR

Informator

ČASOPIS KONCERNA **KOLEKTOR** • Marec 2010

Kolektorjev nakup Etre 33 zadetek v polno

Da, zares, v okviru akvizicij, ki jih je Kolektor izvajal v preteklih letih, in prav zaradi tega se je lahko tudi kot koncern identificiral, je bil nakup ljubljanske Etre 33 tudi njegov najboljši nakup doslej, vsaj v uredništvu smo takega mnenja. Tega medijsko na žalost ni nihče domel, vprašanje pa je, ali se tudi v sami "hiši" zavedajo, da so sklenili posel stoletja, za katerim stoji predsednik koncerna Stojan Petrič. Kako mu je uspel ta veliki met, danes noče nihče govoriti, da je bil to Kolektorjev posel stoletja, pa ve le malokdo. Zakaj je torej med najbolj donosnimi slovenskimi firmami Etra 33 ostala neopazna? Zato, ker nikoli ni silila v ospredje in ker so se večmesečne turbulence glede lastništva na koncu za vsem sprejemljivo kupnino prevesile Kolektorju v prid. Kolektor za Etra 33 ni odštél malo, toda v teh kriznih časih in sploh glede na trdo roko pogajalca, se je koncern "stegnil" prav toliko, kot je bilo treba. To je lahko storil kot kapitalsko trdna družba, ki ji bo omenjeni nakup samo še zagotovil večjo socialno varnost zaposlenih v idrijski kotlini, kar je bil tudi temeljni namen pred leti sprejete koncernove strategije o prevzemih, in to zgolj zato, da bi zagotavljali delo ljudem na idrijski lokaciji. Pa se je na srečo izkazalo, da koncern ne skrbi samo za Idrijo, saj tudi v tej krizi ni odpuščal, in to tudi tam ne, kjer bi lahko in kjer so drugi brez trohice slabe vesti mirno rekli: "Zdaj so pa vaši, mi jih ne potrebujemo več." Kolektorjev nakup Etre 33 ni v stilu pisanja spletnega naslova pozarreport.si ali tednika Demokracija, ki se očitno hranita z medijskimi konstrukti na račun dobrih. V uredništvu se zavedamo ljudskega rekla, da strele udarjajo v visoke vrhove, zato naj nam ne bo čez deset let ali še prej nerodno, če smo usekali mimo. Zapisano, namreč, ostane!

Koncern Kolektor je postal Boschev prednostni dobavitelj.....

4

- Tokrat se je komutatorskemu programu pridružil tudi program hibridnih komponent

Intervju z Zoranom Troštom.....

7

- Po 40 letih dela v Livu, sedanjemu Kolektor Liv, je odšel v pokoj eden redkih, ki so vso delovno dobo posvetili tej postojnski družbi

Kolektor uredil novo orodjarno.....

16

- Na idrijski lokaciji je koncern strojem in orodjarjem namenil sodobne prostore

Etra 33 – novi pridruženi član koncerna Kolektor

Tomaž Kmecl

V okviru strateških načrtov po diverzifikaciji programov je koncern Kolektor koncem januarja 2010 postal večinski lastnik ljubljanske tovarne Etra 33, ki je na evropskem trgu priznan proizvajalec energetskih transformatorjev. S prevzemom te tovarne je Kolektor svoj proizvodni program diverzificiral v smer energetike, kar ima skupno s sinergijskim učinkom z nekaterimi že obstoječimi programi znotraj podjetij iz skupine Kolektor (Synatec, Sinabit, Koling, Nanotesla Inštitut itd.) gotovo pozitiven učinek.

Podjetje Etra 33 ima v proizvodnji transformatorjev že dolgoletno tradicijo. Začetki segajo v leto 1933, ko je podjetje začelo delovati kot servis manjših transformatorjev. Predvojni obrat se je leta 1949 preimenoval v Elektromehanične delavnice Črnuče in začel poslovati kot samostojno podjetje, usmerjeno v vzdrževanje električne opreme. Pet let pozneje so v podjetju, ki je med tem spremenilo naziv v Jambor, izdelali prvi transformator, ki je bil v celoti narejen v tem podjetju. Leta 1961 se je Jambor združil s podjetjem Energoinvest Sarajevo in začel poslovati pod novim imenom, Energoinvest Sarajevo, Tovarna transformatorjev Črnuče. Leta 1965 je podjetje pridobilo desetletno licenco francoskega proizvajalca Alstom Savoienne. Na podlagi te licence in z dograditvijo novih prostorov je bilo podjetje usposobljeno za proizvodnjo transformatorjev nazivne napetosti 145 kV, z močjo do 150 MVA. Za ta proizvodni program je bila leta 1966 zgrajena nova tovarna na sedanji lokaciji, ki je v kasnejši dodelavi omogočila izdelavo sedanjih, še veliko večjih transformatorjev.

Danes je Etra 33 podjetje, ki ima 230 zaposlenih, 68 milijonov evrov bilančne vsote in dobrih 48 milijonov prihodka od prodaje. Več kot 80 odstotkov prodaje ustvari Etra 33 na tujih trgih. Glavni trgi so predvsem skandinavski (Švedska, Norveška, Danska), kjer Etra 33 ustvari več kot polovico svojega izvoza. Glavni konkurenti so pretežno velike multinacionalke, kot so ABB, Siemens, Areva, General Electric itd. Trg je bil doslej relativno stabilen, povpraševanje po transformatorjih pa je začelo v zadnjih letih naraščati, kar je posledica predvsem dveh skupin dejavnikov:

- dejavnikov, povezanih z naraščajočim povpraševanjem po električni energiji in pojavom novih tehnologij, povezanih z iz-

rabo obnovljivih virov energije (predvsem v naraščajočem številu vetrnih polj tako v off-shore kot on-shore izvedbi),

- dejavnikov, povezanih s povpraševanjem po transformatorjih zaradi zamenjave starih izrabljenih transformatorjev, ki izvirajo pretežno iz časov po II. svetovni vojni.

Po nekaterih napovedih naj bi svetovna prodaja transformatorjev do leta 2015 presegla 36,7 milijarde ameriških dolarjev. Pri tem naj bi v zadnjih letih največji in najhitreje rastoči trg predstavljale azijsko-pacifiška regija ter vse regije, kjer so predvidena vetrna polja na morju (off-shore wind parks).

Proizvodni program Etre 33 se deli na energetske in distribucijske transformatorje. Energetski transformatorji so namenjeni prenosu električne energije po visokonapetostnem prenosnem omrežju (praviloma 110 kV in več). Električna energija se po tem omrežju prenaša na večje razdalje, med proizvajalcem in srednjenapetostnim omrežjem, po katerem se v nadaljevanju elektrika distribuira po naseljih oziroma večjih industrijskih kompleksih. Trenutno podjetje izdeluje energetske transformatorje z nazivno napetostjo do 245 kV in močjo do 250 MVA. Distribucijski transformatorji pa se uporabljajo za transformacijo električne energije na srednje napetostnih omrežjih (največkrat 35, 20 ali 10 kV omrežja), po katerih se ta prenaša znotraj naselij oziroma večjih industrijskih kompleksov. Izvedbe so lahko različne, Etra 33 izdeluje distribucijske transformatorje do nazivne napetosti 36 kV in moči 2,5 MVA, oljne, ekološke (z okolju prijazno izolacijsko tekočino) ali suhe (brez tekoče izolacije).

Pri električnih prenosnih omrežjih je prisoten trend prehoda na višje nazivne napetosti. Trend je še posebej opazen v Evropi, kjer prihaja do standardizacije prenosnih omrežij na dveh napetostnih nivojih (110 kV in 400 kV), prenos na vmesnih napetostih se postopoma opušča.

Upoštevalo se je navedeno se je podjetje odločilo za vstop na tržni segment, ki ga predstavljajo energetski transformatorji napetostnega razreda 400 kV in moči do 500 MVA in v ta namen začelo z gradnjo novega proizvodno-upravnega objekta. Glavni pričakovani učinek investicije je odpiranje možnosti za nadaljevanje rasti na razvijajočem se tržnem segmentu, s čimer se bo družba izognila siceršnji možnosti ustavitve rasti in eroziji marž, do katere bi

prej ali slej prišlo. Vrednost nove investicije je ocenjena na 26,6 milijonov evrov. V letu 2009 smo že investirali 3,9 milijonov evrov, ostali del investicije pa bo izveden v letošnjem in prihodnjem letu. Začetek obratovanja nove proizvodne hale je predviden za drugo polovico leta 2011.

Dejstvo, da bo podjetje odslej poslovalo pod okriljem tako velike skupine, kot je Kolektor, ter da

bo pri tem nudilo in izkoristilo mnogo sinergijskih učinkov, ki se ponujajo – od izvedbe inženiringa s strani Kolinga pri gradnji nove proizvodne hale, do potencialnih skupnih tržnih nastopov s Synatecom in Sinabitom, skupnih razvojnih projektov z Nateslo itd. – vse to nas navdaja z upanjem, da se bo podjetje pod novim večinskim lastnikom še naprej tako dobro razvijalo kot doslej in da bo v ponos tako zaposlenim kot večinskemu lastniku – Kolektorju.

Leta 2011 bo tukaj stala nova proizvodna hala, kaže začetek del v gradbeni jami direktor Etre 33 dr. Tomaž Kmecl

Končna montaža transformatorjev

Avtomatizirana razrezna linija je osnova za kvaliteten končni izdelek. Vsi Etrini vgradni materiali so nemškega porekla, stroji in naprave, s katerimi zagotavljajo kakovost svojih proizvodov pa so vsak posebej vredni na milijone evrov

Priprave na končno preizkušanje transformatorja, kjer jih naročniki tudi prevzamejo. V tako imenovani brezšumni sobi, ki spominja na Nasin center, pred prevzemom v transformator udari še umetno ustvarjena strela. Če ji transformator kljubuje, je z njim za 50 let mir, toliko je namreč njegova življenska doba. V nasprotnem morajo v Etri 33 izdelati novega.

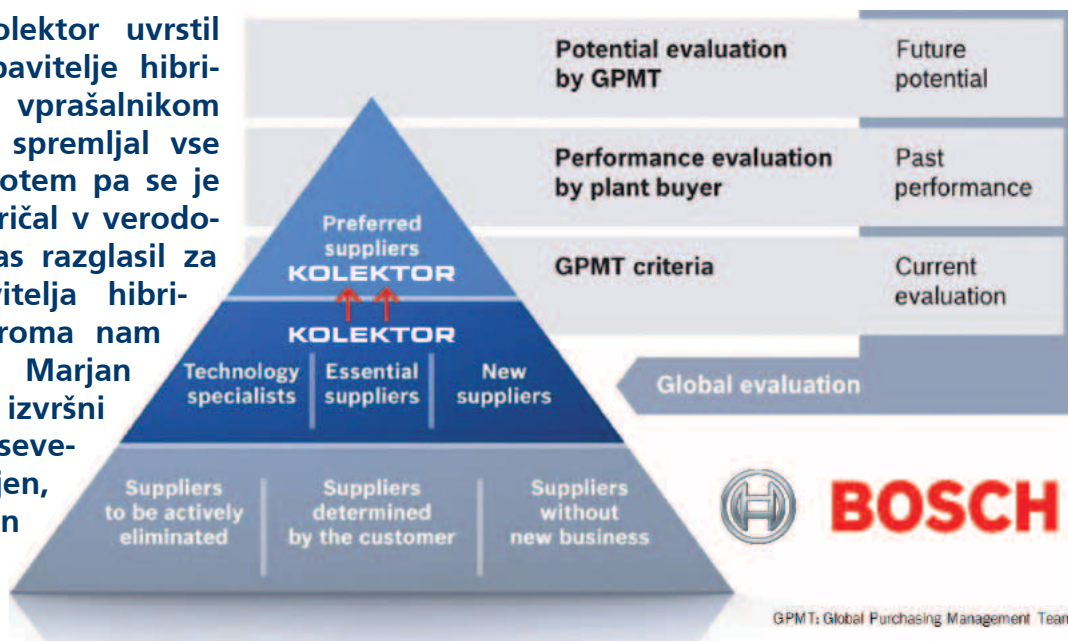
Jedra različnih transformatorjev so sestavljena iz natančno odrezane magnetno orientirane pločevine

V visokonapetostnem laboratoriju se opravljajo prevzemne meritve končnih produktov

Bosch je Kolektor razglasil za prednostnega dobavitelja

Nemški Bosch je Kolektor uvrstil med prednostne dobavitelje hibridnih komponent. Z vprašalnikom je namreč prehodno spremljal vse koncernove službe, potem pa se je na kraju samem prepričal v verodostojnost poročil in nas razglasil za prednostnega dobavitelja hibridnih komponent oziroma nam prišel to sporočiti. Marjan Drmota, koncernov izvršni direktor za razvoj, je seveda izjemno zadovoljen, da jim je to uspelo in se zato vsem, ki so pri tem sodelovali v imenu posloводства topla zahvaljuje.

Po njegovem besedah so pri tej Boschevi uvrstitvi Kolektorja v družino prednostnih dobaviteljev štela ustreznost postopka, v katerem so jih samo opazovali, nato pa glede na zapisano pomikali po lestvici navzgor, vse do tistega trenutka, ko so zapisano na papirju preverili ali se sklada z realnostjo. To so tudi storili med tokratnim obiskom skupine predstavnikov Boscheve glavne nabave. Ko so ugotovili, da se zapisano zares sklada z dejanskim stanjem, so Kolektorju podelili naziv prednostni dobavitelj hibridnih komponent. Med drugim so si med obiskom sedeža koncerna ogledali tudi novo orodjarno, v kateri bo lahko Kolektor izdeloval še bolj zahtevna orodja oziroma taka, ki bodo zagotavljala simbiozo med prednostnim in razvojnim dobaviteljem.

Boschu, ki na leto kupi za okrog 24 milijard evrov izdelkov in materiala, kar predstavlja okrog 60 odstotkov celotnega njegovega prometa, predstavljajo nakupi hibridnih komponent približno 700 milijonov evrov. Te mu dobavlja okrog 550 dobaviteljev, med katerimi je 7 odstotkov prednostnih, in ti si pri njemu skupaj odrežejo polovico te vsote. Danes na tem področju Kolektor Boschu še ne predstavlja omembe vrednega dobavitelja, cilj koncerna pa je, da mu do leta 2015 proda toliko, kot sedaj povprečno prednostni dobavitelji. V načrtu koncerna Kolektor je, da bi to na letnem nivoju znašalo 10 milijonov evrov.

Koncern Kolektor je razvojno že pred leti postal Boshev prednostni dobavitelj komutatorjev, slednji pa je tudi njegov največji kupec.

Kolektor je vnovič Remyjev Naj dobavitelj, tokrat za leto 2009

Koncern Kolektor je 11. februarja letos postal bogatejši za novo laskavo nagrado. Za Naj dobavitelja leta ga je tokrat razglasilo podjetje Remy, eden največjih izdelovalcev tako imenovanih motorjev za zagon vozila. Slednje je pri izbiri najboljšega dobavitelja upoštevalo kakovost dobavljenih komutatorjev, logistično brezhibnost in njegovo stalno tehnološko inovativnost. Remy je te prednosti koncerna Kolektor opazil že v preteklosti, zato mu letos koncerna ni bilo težko uvrstiti med 10 najboljših dobaviteljev.

Zasluga za priznanje gre idrijskemu delu koncerna, kjer komutatorje za vse vrste Remyjevih zaganjalnikov izdelujejo v Kolektor Sikomu ter deloma v koncernovi južnokorejski tovarni Kolektor Sinyung, hkrati pa kupčeve potrebe po drsnih obročih za alternatorje uspešno pokrivajo v Ascomu.

Remy nastopa kot eden glavnih proizvajalcev motorjev za zagon vozila in alternatorjev v območju držav severnoameriške proste trgovine, ki jo s kratico imenujemo NAFTA (Kanada, Mehika, ZDA). Delno si lahko razlog za ugleden status omenjenega kupca prisvoji tudi Kolektor, ki v tej zgodbi nastopa kot ključni dobavitelj komutatorjev ter drsnih obročev za t. i. "heavy duty" in "light duty" aplikacije. Na ta način Remy z omenjenimi izdelki uresničuje potrebe svetovno znanih in hkrati največjih izdelovalcev avtomobilov, kot so General Motors, Mercedes, Chrysler, Toyota, Honda in Hyundai/Kia.

Kot smo uvodoma omenili, pripada nagrada predvsem matični lokaciji koncerna, vendar jo je na prireditvi v mehiškem San Luis Potosiju prevzel predstavnik Kolektorja na ameriškem tržišču, Rado Starc. Zaradi same prepoznavnosti Kolektor TKI-ja na ameriških tleh večina kupcev to kratico (TKI) uporablja, ko ima v mislih sam koncern Kolektor. Razlog za tako razlago gre iskati predvsem v enostavni izgovorjavi, pri čemer je jasno, da imajo v mislih prav srce Kolektorja, torej tistega z idrijske lokacije.

Ob tem naj dodamo, da je od leta 1994, ko je

Remyjeva nagrada Naj dobavitelj leta 2009, na kateri je namesto Kolektor Group omenjen Kolektor TKI, koncernova ameriška družba, ki poleg proizvodnje komutatorjev hkrati nudi podporo ostalim proizvodnim lokacijam znotraj koncerna, ki del prihodka ustvarijo v tej do nedavnega "obljubljeni deželi".

začel samostojno nastopati na tržiščih, Kolektor postal Naj dobavitelj vsem svetovnim korporacijam, ki jim prodaja komutatorje. Tako se ponaša s tovrstnimi priznanji, ki so mu jih podelili Black & Decker, Bosch, BSH, Continental, Remy in Valeo.

Idrija pa z mehiškim San Luis Potosijem ni povezana le prek prodaje Kolektorjevih komutatorjev. Lani sta namreč omenjeni mesti skupaj s španskim Almadenom prijavili skupno kandidaturo dediščine treh držav in treh mest na seznam svetovne dediščine pri Unescu. Gre za prvi medcelinski projekt živega srebra in srebra, ki so ga še dopolnili in pred časom oddali na sedežu omenjene Unescove komisije v Parizu.

O tem, ali bo države partnerke in omenjena mesta v prihodnje družila dediščina, povezana s proizvodnjo in z uporabo živega srebra, ki je bilo pridobljeno v rudnikih v Almadenu in Idriji ter prodajano v mehiškem San Luis Potosiju, bo komisija odločila poleti. Že zdaj pa San Luis Potosi in Idrijo združujejo komutatorji.

V Kolektor TKI Inc. je sredi januarja 2010 potekala presoja sistema kakovosti ISO/TS 16949, kjer ni bilo ugotovljenih neskladnosti

Rado Starc

Presoja sistema kakovosti v družbi Kolektor TKI Inc. je bila v letošnjem letu posebna z vidika prehoda iz presojevalne hiše DQS na Bureau Veritas. S samim preходом je presoja zaradi jasno določenih zahtev okvirno potekala po enakem postopku kot prejšnja leta, s to razliko, da je bil presojevalec nov in s tem posebej željan pregleda aktivnosti in odgovornosti, ki potekajo med Kolektor TKI Inc. in matičnim podjetjem iz Idrije.

Končni rezultat presoje je pokazal, da sistem vodenja kakovosti v družbi Kolektor TKI Inc. ustreza celotni tehnični specifikaciji standarda, ki je pogoj za pridobitev statusa dobavitelja za avtomobilsko industrijo. Kot prednost presojeane družbe so presojevalci izpostavili močno orientiranost na kupčeve potrebe, jasno dodeljene odgovornosti zaposlenih ter posledično veliko mero fleksibilnosti v komunikaciji, urejenost proizvodnje, ciljno vodenje ter nenazadnje spremljanje kazalcev, ki kažejo raven obvladovanja podjetja samega. Zasluga za uspešno opravljeno presojo je rezultat kolegov na idrijski lokaciji, ki ameriško podružnico podpirajo po tehnično-dokumentacijski plati, kot tudi zaposlenih v Kolektor TKI Inc., ki to podporo s pridom izkoristijo v dobro kupca, saj ima le-ta visoka pričakovanja po razvoju novih tehnologij ter točnih in kvalitetnih dobavah izdelkov po zelo konkurenčnih cenah.

Pogled na Kolektor TKI

Okolje Greenville, v katerem živijo in delajo Kolektorjevi "Američani"

Razpad bivše države je bil za nas prelomnica in največji korak v razvoju

Filip Šemrl

Zelo malo jih je kar polnih štirideset let delalo in zaslužiło pokojnino na postojnskem Livu. Zoran Trošt je bil med njimi. Z njim smo se pogovarjali na njegov zadnji delovni dan, to je bilo 1. februarja letos. V pokoj je odšel s funkcije izvršnega direktorja Kolektorja Liv.

“Na Liv sem prišel kot štipendist. Dva dneva preden se je pouk začel sem prejel obvestilo o odobreni prošnji. To je zame pomenilo, da sem šel namesto v industrijsko šolo Litostroja na srednjo tehnično šolo. Livovec sem bil vse od leta 1964. Štiri leta kasneje sem se v njem tudi zaposlil. Najprej sem delal v službi kakovosti, ki ni imela prave veljave, saj so jo smatrali za nepotrebno. Po štirih letih sem v njej končal delo kot vodja, od tod pa sem šel v operativno pripravo proizvodnje. Ker je takrat pravzaprav še nismo imeli, sem jo dobesedno ustanavljal. Šlo je za planiranje, ki je bilo prej neposredna domena proizvodnje. Ko sem jo postavil na noge in mi je bila ponujena druga možnost, slednje niti nisem hotel sprejeti. Ker pa so v bivši državi o tem, kje boš delal, odločali politično, so me poslali za vodjo TOZD Plastika v Hruševje, ki je bil po reorganizaciji dolga leta najbolj uspešen profitni center Liva. Bil je celo edini, ki ni posloval z izgubo. Po provokaciji, da je lahko kritizirati iz ozadja, sem za tri mesece prevzel celo vodenje celotnega Liva, saj sem zagovarjal idejo, da bi profitne centre reorganizirali v družbe z omejeno odgovornostjo. Reorganizacijo Liva je po petih mesecih do konca izpeljal Branko Milharčič. Lastninenja Liva pa na žalost nismo izpeljali tako, kot bi bilo najbolj smotrno, namreč, da bi delavci z notranjim odkupom družbo kupili, za kar sem se tudi sam zavzemal, temveč so želeli, da bi jo kupili menedžerji, proti čemur pa sem bil. Usoda je nanescila, da nas je potem kupil Igor Lah, zdaj drugi najbogatejši Slovenec, ki je videl le zaslužek v kasnejši prodaji posameznih delov Liva.

Kako ste prišli pod okrilje koncerna Kolektor?

Igor Lah je prodajal, na vrsto je tako prišla tudi Plastika. Ker smo v njej ocenjevali, da jo je pripravljen kupiti takratni direktor Liva gospod Bojan Dolar, so mi sodelavci svetovali, da bi to namero prehiteli. Izpolnil sem nalogo in preprečil, da bi ta manever uspel. Ponudili smo se koncernu Kolektor. Želel sem, da bi tudi preostale dele Liva, Kolesa in Hidravliko ter Orodjarno kupili Idrijčani, toda na koncu so samo Orodjarno, ki je bila sestavni del Plastike.

Kakšen je bil Liv, ko ste prišli vanj?

Ko sem prišel vanj, je bila njegova glavna dejavnost odlivanje aluminijastih izdelkov. V bivši Jugoslaviji smo bili najbolj znani po izdelavi kovinoplastičnega okovja. Ta program se je izvajal po principih velikoserijske proizvodnje in je bil za Liv zelo donosen. Pred tem pa smo bolj ali manj delali različne izdelke na obrtniški način, od odlitkov za ladijske vitle do učnih pripomočkov za šole. Znali in zmogli smo delati zelo kompleksne izdelke, morda celo bolj kompleksne kot danes. Bili smo tudi najboljši v izdelavi odtočnih sifonov. Vzporedno smo razvili armature za straniščne splakovalnike, ki so bili izključno kovinski. Še pred razpadom bivše države smo prepričevali celjski Emo, da v Evropi ne izdelujejo več kovinskih splakovalnikov, temveč

plastične. Končno so nam le prisluhnili, toda pristati smo morali le na dobaviteljstvo. Z razpadom bivše države se nam je povpraševanje zmanjšalo za tretjino. Na srečo smo pred tem z Domelom razvili sesalec za prah in s tem dopolnili njihovo paleto licenčnih izdelkov.

Katero obdobje lahko štejemo za največjo prelomnico v razvoju Liva?

Sovpada z razpadom bivše države in z našo odločitvijo, da s ponudnika sestavnih delov preidemo na ponudnika končnih izdelkov. Kar

bilo več smotrno iskati rešitve v lastni hiši. Smo pa v Italiji kupljeno proizvodno linijo tako izboljšali, da smo na njej za trikrat povečali hitrost izdelave in za najmanj dvakrat zmanjšali porabo energije ter izboljšali kakovost. Skratka, bili smo ponosni na svoj dosežek. Osvojena tehnologija izdelave rebrastih cevi je bila realna osnova za kasnejši razvoj celotnega asortimaja podometnih in suho-mokrih sesalnikov za prah, ki so bili vrsto let naš nosilni program.

Imate tudi dobro orodjarno.

“Prodaja je ena od ključnih funkcij, ki predstavlja podobo podjetja kupcem. Prodajnik je tisti, ki s svojim dobrim ali slabim delom najbolj vpliva na njihove odzive. Tolikšnega vpliva nima noben drug posameznik v ostalih službah koncerna.”

naenkrat smo postali izdelovalci cele vrste tipov splakovalnikov, sesalcev za prah in sifonov za domače in predvsem tuja tržišča. Takrat smo namreč izvozili kar 87 odstotkov izdelkov.

Ponašate se, ne vi osebno, temveč podjetje, s številnimi patenti!

Mi smo v vsej zgodovini podjetja kupili le eno licenco, in sicer za izdelavo rebraste cevi za sesalce, ki je bila predpogoj za lasten razvoj prvega sesalnika za prah. V nakup licence smo bili prisiljeni, ker je naš kooperant zgrešil princip izdelave rebrastih cevi in s tem zapravil ogromno časa, tako da ni

Vsekakor, čeprav smo jo velikokrat kritizirali. Čisto človeško, najbolj kritiziraš tistega, ki ga najbolj poznaš. Toda zavedali smo se, da je orodjarstvo tista dejavnost, ki je povezana s Plastiko in skupaj z njo lažje osvajamo tržišča, zlasti na področju avtomobilske industrije.

Je bila proizvodnja sesalcev tista, ki je Liv gnala naprej?

Še leta 2002 smo imeli v proizvodnji sesalcev pomemben tržni delež. Potem pa nas je zamajala kitajska konkurenca, kajti trgovci gledajo samo na svoje zaslužke in jim je prav vseeno, kdo, kje in

kaj izdeluje. Takrat sem ugotovil, da s prodajo ne bomo uspeli zagotoviti polne zasedenosti proizvodnje, zato sem zagovarjal uvedbo novega programa, ki bi nam hkrati omogočal nadaljnjo rast. Od takrat naprej se ukvarjamo tudi s programom avtomobilske industrije, čeprav so bili vsi proti, kot tudi takrat, ko smo uvajali proizvodnjo sesalnikov za prah. Danes sem prepričan, da sem predlagal prav.

Kako se delavci identificirajo z novim lastnikom?

Moram reči, da so se včasih bolj identificirali z Livom kot danes s Kolektor Livom. Upam, da ustvarjalni duh ne bo zamrl. Toda obdobje teh treh let, govorim brez dlake na jeziku, odkar smo sestavni del koncerna Kolektor, še ni izpolnilo pričakovanj, ki so jih ljudje imeli. Razumem, da je

to pogojeno z gospodarsko krizo in s težavami, ki smo jih imeli. Kolektorju smo se prodali, ker se nam je zdela najbolj smiselna naveza z avtomobilskim področjem, ker smo želeli in moramo postati razvojni dobavitelj zahtevnih kompleksnih sklopov. Menim, da je v strategiji koncerna premalo jasno nakazano, kateri produkti bodo tudi za nas tisti, ki bodo vlekli. Sem pa zelo zadovoljen, saj se je na sanitarnem področju Kolektor izredno izkazal z nakupom KMS in odigral vlogo, ki je mi v preteklosti nismo znali ali zmogli uresničiti. Očitno sami nismo imeli dovolj poguma in znanja za realizacijo naših ciljev. Zadovoljili smo se z rastjo, ki bi bila lahko večja, če bi znali nastopati bolj agresivno in udeleževati videne nakupe. Prepričan sem, da je Kolektor prava naveza, ki se ji morajo odzvati še delavci, da se ne bodo počutili kot številke.

Na prodajni konferenci Prodaja – dan potem nastopil tudi Kolektor

Na prodajni konferenci oziroma "sales summitu" se je v predavalnicah Gospodarske zbornice Slovenije v Ljubljani zbrala smetana slovenskih direktorjev prodaje. Zbranim je o tem, kako je Kolektor iskal odgovore na krizo, predaval izvršni direktor koncernove komercialne magister Primož Bešter.

Dobre prodajne prakse in nasveti za reorganizacijo prodajnih služb ob koncu recesijskega krča so bile namreč glavne teme 4. prodajne konference, ki jo je organiziral časnik Finance. Udeleženci so se med drugim seznanili še z novimi oziroma pozabljenimi pravili poslovanja v uničenem poslovnem okolju, s

preoblikovanjem podjetja v prodajno usmerjeno, s preoblikovanjem prodaje in prodajnih procesov ter s posledicami sprememb vedenja porabnikov. Osvetlili so tudi oblikovanje novih prodajnih politik in razvoj rešitev za obdobje po krizi.

Primož Bešter je pozornost posvetil novi prodajni organiziranosti koncerna, prenovi prodajne infrastrukture in odnosov s kupci. Po njegovem je Kolektor recesijo izkoristil za notranjo reorganizacijo in uveljavljanje poslovne strategije. Skratka, koncern je temeljito prenovil razvojno-tržne procese, ki so bili v skupini raznoliki in so jih zato poskušali sistematizirati. Kriza jih je namreč prepričala, da je treba centralizirano in nadzorovano obvladovati stike s kupci.

"Smo dovolj veliki in zunanje okoliščine nam kažejo, da je pravi čas za uresničitev omenjenega. Temelj vsega je naš prodajni proces in njegova učinkovitost. Zato pa potrebujemo ustrezno organizacijsko strukturo, zaporedje mejnikov – merljivih dogodkov, ki se zgodijo v prodajnem procesu, ponovljivost, v naprej definirana sporočila za korake procesa oziroma ciljne skupine in konsistentne vnose, ki jih lahko oceni tudi neudeleženec v procesu. Naša ponudba temelji na treh stebrih (poslovnih divizijah), in sicer na ponudbi komponent in sistemov, hišni tehniki ter industrijski tehniki in energetiki. Vsem pa je skupen enoten tržni proces."

Odpiramo vrata!

MERKUR

PRODAJNI CENTER
KOLING

Arkova ulica 23, IDRIJA.

**Vabljeni na otvoritev
6. aprila ob 16. uri.**

Prvih 100
kupcev
dobi
darilo!

KUPUJTE Z OTVORITVENIMI POPUSTI!

Ponudba iz otvoritvenega letaka velja od 6. do 17. aprila 2010 oz. do razprodaje zalog.

Ročni mešalnik GORENJE, ME 500 N

4 hitrostne funkcije, dva stabilna nastavka za gnetenje, dve metlici za mešanje in stepanje, prostor za shranjevanje priključne vrvice, moč 425 W, 2 leti garancije.

Redna cena: 29,21 EUR

21,91 EUR

Namizna svetilka GLOBAL POINT, HD 2762A

36 LED diod, moč 2 W.

Redna cena: 34,60 EUR

22,49 EUR

Kotel na trdna goriva JUNKERS, K 26-1 Supraclass Comfort S

Za les, črni premog in brikete, litoželezni, moč 20-26 kW, vključena regulator vлека in pribor za čiščenje, dolga življenjska doba, enostavna montaža in vzdrževanje.

Redna cena: 1.195,36 EUR

995,36 EUR

V torek, 6. aprila 2010, ob 16. uri skupaj odprimo vrata!

15.30 Zabavni program pred trgovskim centrom

• Za pravo razpoloženje pred slovesno otvoritvijo bodo poskrbeli zvoki glasbene skupine Gorski cvet.

16.00 Otvoritev prodajnega centra MERKUR Koling

• Uvodni pozdrav voditelja Roka Kuželja

• Nagovor generalnega direktorja in predsednika uprave Merkur, d. d., mag. Bineta Kordeža, nagovor predsednika uprave skupine Kolektor, Stojana Petriča in nagovor župana Idrije, Bojana Severja.

16.25 Vabljeni na ogled novega prodajnega centra MERKUR Koling

• Zabavno vzdušje bomo nadaljevali z glasbo skupine Gorski cvet.

MERKUR prodajni center Koling

Arkova ulica 23

5280 Idrija

Tel.: (05) 377 23 15

Odpiralni čas:

od ponedeljka do petka

od 7.00 do 19.30

in ob sobotah od 7.30 do 18.00.

Podelitev prstana kakovosti za leto 2009 v družbi Kolektor Liv d. o. o. in Kolektor Orodjarna d. o. o., podružnica Postojna

Drago Spinelli, Marko Gerželj

Prstan kakovosti je priznanje, ki ga v Postojni podeljujemo že devetnajsto leto zapored tistim zaposlenim, ki s svojim delom nadpovprečno prispevajo h kakovosti dela in z delom ter zgledom vplivajo na delovno okolje. Priznanje je zlat prstan in simbolizira uspeh in dosežek nagrajenca na njegovem delovnem področju.

Predloge za prejemnike prstanov kakovosti za leto 2009 so podali vodje poslovnih področij in služb. Izmed prejetih predlogov je skupina za kakovost izbrala po enega prejemnika. Pravilnik dovoljuje podelitev dveh prstanov kakovosti, vendar smo se v obeh družbah tokrat odločili le za enega.

V družbi Kolektor Liv d. o. o. je prstan kakovosti prejel **Igor Gerželj** – nastavljalet tehnolog, v družbi Kolektor Orodjarna d. o. o., podružnici Postojna, pa **Miroslav Bizjak** – orodjar.

Prstana sta decembra 2009 podelila predsednik uprave **Milan Potužák** in direktor družbe **Žiga Kogej**. Slovesnosti so se udeležili tudi drugi vodstveni delavci obeh družb.

V prvih letih podeljevanja je priznanje pomenilo nagrado posameznikom in širjenje zavesti, da je kakovostno delo potrebno prav na vseh delovnih področjih in ni le domena službe kakovosti. V preteklih letih se je z vpeljanimi sistemi kakovosti, osvojenimi znanji in metodami dela ter z uvajanjem sodobne tehnološke opreme kakovost dela in izdelkov močno dvignila. To se je odrazilo tudi v stalni rasti družb. Kakovost izdelkov je danes pri kupcih postala samoumevna in pričakovana lastnost, skupaj s primerno ceno in sprejemljivimi dobavnimi roki.

Znotraj podjetja pa je kakovost izdelkov še vedno v največji meri odvisna od zaposlenih in njihovega načina dela. Kljub sodobni tehnologiji in opremi, ki jo uporabljamo, je človek tisti, ki izdelke kreira, določa in nadzira procese izdelave in dobave. Zato je tudi danes še vedno pomembno, da predstavimo sodelavca, ki izstopata s svojim odgovornim odnosom do dela in sta zgled sodelavcem.

Igor Gerželj je svojo poklicno pot v podjetju začel kot nastavljalet orodji. Že kmalu je pokazal željo

in voljo, da osvoji potrebna znanja s področja predelave termoplastov do popolnosti. Poklicna pot ga je vodila naprej do opravljanja bolj zahtevnih nalog na področju brizganja termoplastov in kasneje v proizvodnem oddelku vzglavnikov. Svoje bogate izkušnje in pridobljeno znanje je brez pomislekov prenašal na mlajše kolege in ga z njimi delil pri reševanju zahtevnih težav s področja brizganja in sestave izdelkov s pomočjo kartezičnih robotov.

Kmalu je prevzel vodenje oddelka za proizvodnjo vzglavnikov. Pri svojem delu vedno daje velik poudarek kakovosti izdelkov oziroma iskanju tehničnih rešitev za zagotavljanje kakovosti.

Miroslava Bizjaka odlikuje aktivno sodelovanje v skupinah za zmanjševanje izmeta in zagotavljanja kakovosti, kjer s svojimi idejami pripomore h končnemu rezultatu. Kot vodja zna motivirati zaposlene za kakovostno delo brez napak in s svojim zgledom pozitivne osebnosti ključno prispeva k urejenemu in uspešnemu oddelku. Vedno je pripravljen pomagati, tudi izven delovnega časa, in reševati tehnične težave ali pa izvajati določene aktivnosti za zagotavljanje kakovosti izdelkov. Odlikuje ga težnja k popolno in brezhibno opravljenemu delu na različnih področjih. Kljub vsemu pa je njegova največja želja delo na tehničnem področju, zato svojo poklicno pot nadaljuje kot operativni tehnolog pri proizvodnji vzglavnikov. Prepričani smo, da bo s svojim bogatim znanjem na tehničnem področju še bolj uspešen.

Igor Gerželj je prav gotovo sodelavec, ki bi si ga vsak želel v svojem okolju.

Kot dijak na šolskem centru TAM Maribor je bil štipendist takratnega Liv-a in je s pridnostjo in marljivostjo povsem upravičil zaupanje podjetja. Po uspešnem zaključku šolanja in pridobitvi pokli-

nostjo po svojih najboljših močeh prispeval k rasti, prepoznavnosti in razvoju podjetja. Med sodelavci je znan kot sodelavec in orodjar, ki je pripravljen poprijeti za vsako delo ob vsakem času. Nobena naloga mu ni pretežka, uspešno in pravočasno zaključi naloge, ki so za marsikoga časovno ne-

cne izobrazbe orodnega ključavničarja se je zaposlil kot orodjar v takratnem TOZD-u kovinskih izdelkov in od takrat je minilo že celih 29 let.

Vsa ta leta je z marljivostjo, vztrajnostjo in lojal-

izvedljive.

Razumevanje potreb kupcev, kakovostno in pravočasno opravljeno delo, pozitiven odnos do sodelavcev ter lojalnost so argumenti, na podlagi katerih je dobil prstan kakovosti za leto 2009.

Laboratorijske vaje idrijskih dijakov

Karmen Vidmar

Dijaki Gimnazije Jurija Vege že nekaj let eno izmed obveznih laboratorijskih vaj iz fizike opravijo v laboratorijih podjetja Kolektor.

Na ta način se seznanijo z delovnim okoljem inženirjev tehničnih strok, hkrati pa opravijo še obvezno laboratorijsko vajo in povežejo fiziko s stroko ter spoznajo njeno uporabno vrednost.

Dijaki prvega letnika opravijo laboratorijsko vajo v internem laboratoriju koncerna Kolektor. Cilj vaje je izmeriti frekvence, pri katerih se razletijo komutatorji različnih dimenzij. Dijaki povežejo znanje o silah pri kroženju in trdnosti teles. Komutatorji morajo namreč prenesti velike obremenitve pri vrtenju, zato je tak način preizkušanja tudi pomemben del proizvodnje komutatorjev.

V drugem letniku v okviru aktivnega pouka fizike obiščemo inštitut v Godoviču, kjer si ogledajo prostore in laboratorije Inštituta Klima in del proizvodnje v podjetju IMP Klima Godovič.

Na inštitutu z IR kamero posnamejo svoj portret. Naloga dijakov je, da z znanjem o prekrvavljenosti posameznih predelov obraza pojasnijo sliko, ki jo posname kamera. Ta vaja se nanaša na poznavanje Stefanovega zakona.

V tretjem letniku ponovno obiščemo Kolektor. Letos smo se odpravili v oddelek Elektronika, kjer so se dijaki seznanili z razvojem brezkrtačnega motorja na direktni pogon. V delavnici so po originalnem načrtu prof. dr. Gorazda Planišiča izdelali mešalec barv iz LED diod. Na ta način so se seznanili s tiskanim vezjem in spajkanjem ter spoznali, kako lahko s kombinacijo treh osnovnih barv – rdeče, modre in zelene – nastane cela barvna paleta. Pri svojem delu so morali uporabiti znanje Ohmovega zakona za izračun upora predupornikov.

Vse omenjene vaje dijaki radi opravljajo, saj je že sam odhod iz šolskih prostorov na druge lokacije,

preizkušanje znanja v avtentičnem okolju in obisk podjetij, dogodek svoje vrste. Anketa, ki smo jo izvedli pred leti, je pokazala, da imajo takšni obiski tudi pomembno vlogo pri odločanju za bodoči poklic.

Pri takem načinu sodelovanja pa ne gre zanemariti vloge mentorjev in koordinatorjev podjetij, ki se vsako leto znova potrudijo, da naše vaje uspejo in da se vsako leto z veseljem vračamo z novimi generacijami.

Dijaka med izdelavo mešalca barv

Mešalec barv

Portret z IR kamero

Glavni donator šoli Kolektor, dragocena tudi pomoč staršev in Občine Idrija

Borut Hvalec

V zavodih s področja izobraževanja do zaključka šolskega leta analiziramo svoje delo, govorimo o uspehih in pripravljamo načrte za naprej, finančni obračun pa pripravimo ob koncu koledarskega leta. Ob sprejetju finančnega in poslovnega poročila šole v preteklem mesecu je bil svet Gimnazije Jurija Vege Idrija seznanjen z dejavnostmi, ki so potekale v letu 2009.

Šola je bila vključena v številne državne in mednarodne projekte, preko katerih smo izboljšali kakovost pouka v vseh treh programih. Vzpodbujali smo najbolj sposobne na vseh področjih, zanje organizirali priprave na razna tekmovanja in jih uvajali v raziskovalno delo. Njihov trud se je ob pomoči naših mentorjev bogato obrestoval. Dijaki so bili najuspešnejši prav na tistih področjih, kjer ima Idrija bogato tradicijo. S področja naravoslovja sta zablestela **Bojan Hiti**, ki je za svoje dosežke prejel celo občinsko nagra-

do in **Peter Ferjančič**, ki se je uvrstil v slovensko štiričlansko ekipo za fizikalno olimpijado v Mehiki. **Špela Jamšek** je prejela državno nagrado za raziškovalno nalogo s področja klekljanja.

Tudi ostali, ki so se želeli ukvarjati z različnimi interesnimi dejavnostmi, so imeli veliko možnosti. Z novo šolsko telovadnico so prišli na svoj račun zlasti športniki. Omogočili smo jim priprave in udeležbo na svetovnem prvenstvu v orientacijskem teku v Španiji, največ pa je bilo takih, ki so si ob vodeni rekreaciji nabirali življenjskih moči. Še pred nekaj leti si nismo mogli predstavljati, da se bodo naši dijaki tako številčno udeleževali aktivnosti s področja kulture. A pravi mentorji in privlačna vsebina sta pomembna razloga, da naš pevski zbor šteje že petdeset deklet, mala gledališka šola pa je lani zaradi velikega zanimanja publike v idrijski kavarni desetkrat ponovila zanimivo igro Bejbe, istočasno pa se je več kot dvajset dijakov pripravljalo za letošnjo novo premiero.

Izvajanje tako velikega števila dejavnosti pomeni za šolo velik organizacijski in predvsem finančni zalogaj, saj šola od države za take dejavnosti ne dobi posebnih sredstev. Zato smo izredno hvaležni

vsem, ki so nam v minulem letu s svojimi prispevki omogočili, da so naši dijaki pri pouku deležni najsodobnejših oblik dela in da se lahko v svojem prostem času vključujejo v dejavnosti, ki zadovoljujejo njihove interese in ambicije. V prvi vrsti gre zahvala Kolektor Group d. o. o. in FMR d. d., ki nam v sklopu večletne donacije prispevata največji delež. Občina Idrija nam priskoči na pomoč pri posameznih projektih. Dragocena pa je tudi pomoč staršev, ki dvakrat letno s svojimi prispevki pripomorejo k pestrejši izbiri interesnih dejavnosti. Omeniti pa je treba dobrodošlo novost. Upravni odbor šolskega sklada, ki razpolaga in usmerja zbrana sredstva staršev, se je lani prvič odločil, da okrog 20 odstotkov teh sredstev namenijo pomoči socialno ogroženim dijakom. Takšno pomoč je v letu 2009 dobilo enainsedemdeset dijakov v obliki subvencij pri udeležbi na tednih športa in šolskih ekskurzijah. Upravni odbor šolskega sklada se je odločil, da bo tovrstni pomoči dijakom namenil letos še več sredstev.

V imenu vseh dijakov in sodelavcev šole se za pomoč vsem iskreno zahvaljujemo.

Orodjarna se že seli v nove prostore

Filip Šemrl

Tako kot je bilo napovedano, se je ta mesec pričela selitev Kolektorjeve Orodjarne v prenovljene prostore. Skrajni čas je že bil, da se je to tudi zgodilo, pravi njen direktor Žiga Kogej.

Prvega marca so preselili prvi stroj iz stare v novo orodjarno. Šlo je za sedemosno stružnico. V dveh mesecih naj bi vanjo prenesli še vse ostale stroje in naprave, saj jim gre selitev hitro od rok, tudi s pomočjo zunanjih izvajalcev. To običajno počnejo ob četrkih in petkih, če se hudo mudi, pa tudi med vikendi. Zakaj si je treba ob prihodu v objekt nadejti zaščitna obuvala, pa direktor razloži, da vanj še hodijo gradbinci, zato se boji, da bi poškodovali sveži tlak v orodjarni. Praksa zaščitnih obuv bo tudi v bodoče ostala za vse obiskovalce. Zaradi selitve delo v orodjarni ni "trpelo", saj so jim pri

tem pomagali kooperanti.

Stara orodjarna je merila nekaj več kot 700 kvadratnih metrov, v njej so imeli 30 velikih strojev, v prenovljeni orodjarni bodo po besedah Žige Kogej imeli približno 1000 kvadratnih metrov več prostora. Konec aprila bodo stari prostori orodjarne izpraznjeni in pripravljeni za adaptacijo. Ali bodo takoj z njo začeli, nam Žiga Kogej ni znal povedati, saj ima Kolektor trenutno po Idriji veliko gradbišč. Ne nameravajo pa zamujati.

Prvi, ki so si ogledali novo Kolektorjevo Orodjarno so bili predstavniki nemškega Boscha, ki so jo videli ob obisku na začetku minulega tedna. Takrat so preverili, ali so v njej sposobni v okviru novih programov izdelovati nekatera orodja, ki jih doslej še niso. Lani so se že izkazali z izdelavo nekaterih specialnih orodij.

Prvi preseljeni stroj je bila 7-osna stružnica

Še zadnja dela pri selitvi žičnih erozij

V novih prostorih bodo naši najmodernejši stroji polno zaživel

Nova pridobitev; avtomatizirano skladišče

Žiga Kogej je prepričan, da je s to prenovo Kolektorjeve Orodjarna zdaj med prvimi petimi pri nas, če ne celo med prvimi tremi, če upoštevamo, koliko orodij je sposobna izdelati. Za koncern Kolektor je orodjarna, ki posluje na dveh lokacijah, poleg idrijske še v postojnskem Kolektorju Liv, v konkurenčnem smislu zmožna boljšega in hitrejšega razvoja in varovanja konkurenčne prednosti, preprosto povedano, da je vse za potrebe koncerna izdelano "doma" in je zato manj nevarnosti, da bi jim kdo "ukradel pamet" ali si prevzel zasluge. Podjetja, ki želijo sama razvijati produkte, so prisiljena v take naložbe in Kolektorju je to uspelo.

V novi orodjarni bo končno mogoče naročniku ponuditi celovito orodjarsko storitev; torej so v njenem poslovnem delu združili nabavo in prodajo ter logistiko. Sledi konstrukcija orodij, tehnologija za pripravo proizvodnje, prostor za programiranje za pripravo tehnologije in programov za stroje, različne obdelave (struženje, rezkanje, potopna in žična erozija, brušenja ...), klimatiziran prostor za avtokontrolo z merilnimi pripomočki, ki jih uporabljajo orodjarji, in skladiščni prostor vhodnega materiala z avtomatizirani regali. Vanj bo šlo okrog 150 ton materiala, ki ga bo uporabljal še postojnski del Kolektorjeve orodjarne in koncernova Strojegradnja. Pripravili so tudi prostor za preizkuševališče. Po Kogejevih besedah je njihov cilj, da v orodjarni orodje najprej sami preizkusijo in ga šele nato predajo proizvodnji v koncernu ali zunanjemu naročniku.

V strategiji poslovne usmeritve orodjarne je, da bi v prihodnje približno 20 odstotkov storitev ponudili tudi zunanjemu trgu oziroma v času manjšega

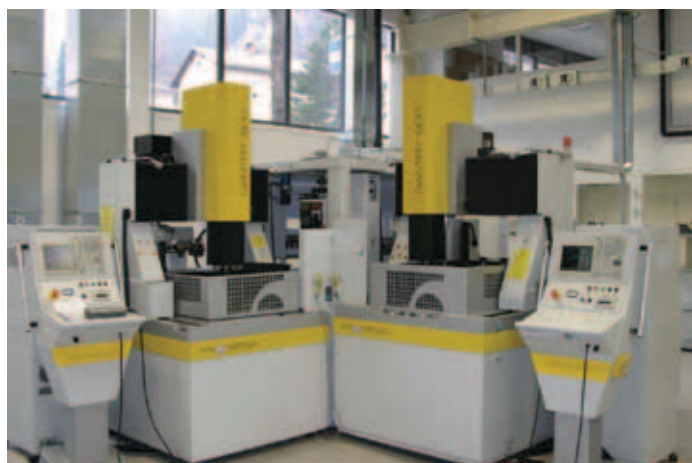
povpraševanja znotraj skupine pridobili delo tudi za zunanje naročnike. Hkrati bi na ta način osvojili tudi znanja, ki so jim zaenkrat še tuja.

Prvi, ki so si ogledali še ne do konca preseljeno Kolektorjevo Orodjarno so bili predstavniki nemškega Boscha. Na obisku so bili predstavniki Boscheve globalne nabave z namenom uvrstitve Kolektorja na listo prednostnih dobaviteljev na področju hibridnih komponent. Takoj, že v Idriji, so gostiteljem zagotovili, da so jih uvrstili na omenjeno listo.

Pri selitvah nikoli ne gre vse gladko

Potopni eroziji s pripadajočim robotom

Rezkalci so svoje delovno okolje uredili že pred koncem marca

Koncert bratov Čoralić, kakovosten glasbeni dogodek, ki se redko zgodi v Idriji

Dvorana Glasbene šole Idrija še nikoli ni bila tako polna in še nikoli v njej ni bilo tako kakovostnega koncerta, kot je bil februarski enourni nastop bratov Čoralić, pianista Armina in violinista Erina. S koncertom sta Idrijčana počastila slovenski kulturni praznik in se oddolžila za gmotno podporo in štipendijo, ki jo jima nudi koncert Kolektor.

Pianist Armin Čoralić, ki je uspešno opravil sprejemne izpite na najbolj prestižni glasbeni akademiji na svetu, Royal College of Music v Londonu, je Kolektorjev štipendist že dve leti, zdaj se mu je kot Kolektorjev štipendist pridružil še mlajši brat, violinist Erin Čoralić. Za njuna starša Zumreto in Amirja je to veliko finančno olajšanje, za štipendista pa velika spodbuda pri njuni nadaljnji umetniški poti, za katero se bosta zagotovo oddolžila, vsaj tako pravita.

Oče Amir je po prejetju štipendije njunih sinov dejal, da bodo sedaj lažje zadihali, saj bi sami težko prenašali tolikšno finančno breme. "Vsakozi sva jima stala ob strani in ju spodbujala, da sta uresničila svoje sanje".

Zbrane je pred nastopom mladih glasbenikov pozdravil tudi predsednik Kolektorja Stojan Petrič,

ki je ob tej priložnosti izrazil prepričanje, da ne bosta izneverila na svoji glasbeni poti in z njunimi nastopi ponesla ime Idrije in koncertna Kolektor v svet. Tudi gospodarska kriza ni izničila koncertne pomoči in tako bo tudi naprej je zagotovil in še enkrat čestital Arminu Čoraliću za vpis na prestižno glasbeno akademijo in njegovemu bratu Erinu, ki mu sledi na uspešni glasbeni poti, skupaj s predsednikom družbe FMR d.d., ki je največji posamični lastnik Kolektorja, Andrejem Krenom, podelil štipendijo.

13. Trohov memorialni šahovski turnir posameznikov

Silvo Kovač

V odlični organizaciji Šahovskega kluba Kolektor Idrija ter pod pokroviteljstvom Športne zveze Idrija in koncerna Kolektor je bil v restavraciji Nebesa v Idriji v nedeljo, 14. marca, v spomin na Antona Troho (1914–1997), pionirja idrijskega šaha, dolgoletnega predsednika društva in dobitnika najvišjega občinskega priznanja, odigran tradicionalni že 13. Trohov memorialni šahovski turnir posameznikov.

Na turnirju, ki je potekal po švicarskem sistemu sedmih kol in s tempom dvakrat 15 minut časa za partijo, je sodelovalo 35 šahistov iz štirinajstih slovenskih šahovskih klubov in društev.

Med pisano družino šahistov – od brezkatégornikov do šahovskih mojstrov – je bil najstarejši udeleženec turnirja 68-letni Franc Gruden (Hidria AET Tolmin) in najmlajši 7-letni Jaša Cvek (Kolektor Idrija). Prav tako pa je na turnirju sodelovalo kar pet dosedanjih zmagovalcev Trohovega memorialnega turnirja, kar potrjuje kvaliteto letošnjega turnirja.

Po zanimivih štiriinpolurnih borbah na črno-belih poljih je na koncu turnirja presenetljivo, vendar zaslužen, zmagal drugokategornik Martin Kraševac (Postojna), ki je zbral 6 točk iz sedmih partij, pred Domagojem Bačičem (Čaven Ajdovščina), na 3. mestu je bil Renato Škoberne (Hidria AET Tolmin), oba po 5,5 točk. Nadaljnji vrstni red: 4.-5. mesto Boris Mitrovič (Fram) in Matej Ušeničnik (Kolektor Idrija), oba po 5 točk, na 6. mestu je bila FIDE mojstrica Simona Orel (T. Zupan Kranj), ki je bila tudi najbolje uvrščena šahistka, 7. mesto je zasedel Dušan Rusjan (Nova Gorica), ki je bil tudi najbolje uvrščeni veteran itd. Najboljši mladi šahist do 16 let pa je bil Kris Feltrin (Nova Gorica).

Na zaključni slovesnosti je udeležence turnirja nagovoril poslanec Samo Bevk in najboljšim šahistom podelil pokale, šahovske kolaže avtorja Danila Jereba, vsi udeleženci turnirja pa so prejeli praktične nagrade pokrovitelja turnirja.

Na dosedanjih trinajstih Trohovich memorialnih turnirjih je sodelovalo že 389 šahistov. Med zmagovalci sta bila trikrat Silvo Kovač (Kolektor Idrija) in Boris Mitrovič (Fram), dvakrat je zmagal

Jure Škoberne (AET Tolmin), po enkrat pa so zmagali Renato Škoberne (AET Tolmin), Dušan Zorko (Tomo Zupan Kranj), Dušan Rusjan (Nova Gorica), Boštjan More (Kolektor Idrija) in Martin Kraševac (Postojna).

Spominska šahovska prireditev v Idriji je uspela v zadovoljstvo organizatorjev in številnih šahistov ter znova potrdila priljubljenost šahovske igre, ki je ob tekmovalnem delu spletla tudi nove prijateljske vezi med slovenskimi šahisti.

Iz nebeške kuhinje

Boštjan Novak

Letošnja zima se, upam, končno poslavlja. Po dolgem času je bila to res zima, kot se spodobi. Pred nekaj dnevi sem se smejal izjavi osebe, ki je rekla, da se je lani ob takem času že tako najedla regrata, da ji je skozi ušesa ven silil, letos ga pa še ni in ni.

Res je, letos bo regrat pozen, ampak nič manj slasten. Tudi jaz komaj čakam, da si ga naredim eno pošteno skledo s krompirjem, ocvirki in še trdo kuhanim jajcem. Zdravnike medicine dela vljudno prosim, najspregledajo prejšnji stavek. Kar je dobro, je pač dobro in ni slabo. Regrat pa ni dober samo za v solato. Če je že malo prevelik za solato, ga malo pokuhate, sesekljate ali zmiksate in pripravite tako kot kremno špinačo. Če to isto "špinačo" naredite

bolj na g o s t o , ohladite in nato dodate drobtine in pa malo skute, imate super nadev za domače raviole, ki jih postrežete s stopljenim maslom, v katerem ste malo popekli mlade žajbljeve lističe. Ta isti nadev lahko zaprete v kroge listnatega testa, premažete z jajcem, posujete s sezamom in spečete. Krasen prigrizek za h kozarcu piva, vam povem. Če vam pri tej jedi manjka meso, pa lahko nadevu dodate malo sesekljane pancete ali pa na drobno zrezano prekajeno meso ali pršut. Ena sama rastlina, pa toliko idej.

In naj ne pozabim – regrat je zelo zdrav, saj vsesplošno pomaga pri čiščenju organizma. In ker je v naši okolici dovolj travnikov, ga bo tudi to pomlad dovolj prav za vse.

Kaj pa današnji recept? Regrat se z malo vztrajnosti lahko spremeni v nebeški pesto za testenine.

Ploščati špageti (linguini) z regratovim pestom

4 osebe:

- 100 g regratovih listov
- ščepec soli
- strok česna
- dve žlici pinjol
- 60 g dobrega trdega sira (parmigiano regiano ali pa grana padano)
- 10 žlic hladno stisnjenega olivnega olja
- 500 g ploščatih špagetov (dobri so tudi navadni, vendar naj bodo debelejši)
- slan krop za kuhanje testenin

Regratove liste narežemo in damo v kamnit možnar

ter skupaj s soljo in strokom česna stremo v kašo. Predenemo v drugo skledo in posebej v možnarju stremo pinjole, dodamo nariban trdi sir in olivno olje. Premešamo in dodamo k strtim regratovim listom. Vse skupaj zmešamo v gladko hladno omako. V slanem kropu skuhamo testenine, odcedimo, stresemo nazaj v posodo, kjer so se kuhali in kar se da hitro primešamo regratov pesto. Premešamo in lahek obrok je pripravljen. Zraven lahko ponudimo skledo solate, tisti najbolj zagreti si bodo naredili kar regrat v solati.

Dober tek vam želim!

Informator

• **Uredništvo:** Polona Šemrl • **Grafični oblikovalec:** Andrej Potočnik • **Sodelavci:** mag. Primož Bešter, Marko Gerželj, Borut Hvalec, Žiga Kogej, dr. Tomaž Kmecl, Silvo Kovač, Boštjan Novak, Drago Spinelli, Rado Starc, Filip Šemrl, Karmen Vidmar • **Foto:** Marko Gerželj, Foto arhiv Gimnazije Jurije Vega, Boštjan Novak, Andrej Potočnik, Rado Starc, Filip Šemrl, Karmen Vidmar • Časopis si lahko ogledate na spletni strani: www.kolektor.si

Nova spalnica **LUNA**
Larix

Garderobna soba **iles**

- SPALNICE
- VGRADNE OMARE
- OTROŠKE SOBE
- ELEMENTI PO MERI
- SVETOVANJE
- MERITVE NA DOMU

Obiščite nas v Sp. Idriji,
po novem vse dni v tednu !

Delovni čas studia
od ponedeljka do petka od 14 do 20 ure
Sobota od 8 do 13 ure

tel.: 05-372 50 16
E.: Studio@iles.si
ILES IDRIJA Spodnja Kanomlja 23A,
5281 Spodnja Idrija

Prihaja pomlad ... tudi v naša stanovanja

Irena Žakelj

Zima se počasi bliža koncu in toplejši dnevi že prihajajo na plan. Prihod pomladi prinese tudi spomladansko čiščenje in željo po prenovi stanovanja. Stanovanje lahko temeljito prenovimo – zamenjamo parket, pohištvo, lahko pa samo z zamenjavo zaves in prepleškanimi stenami ustvarimo popolnoma drugačen prostor.

Zavesе služijo kot dekoracija prostora, prostor postane bolj prijazen in domač, istočasno pa zasenčijo tudi radovedne poglede, še posebej, če okna gledajo na cesto ali k sosednji hiši.

Na tržišču je veliko različnih vrst zaves, senčil, dodatkov za zavesе in nenazadnje karnis, na katere so zavesе obešene. Kot zavesе se smatrajo različne naborne klasične zavesе, panelne zavesе, gubani roloji, za senčila pa imamo lamelne zavesе, plise zavesе, razne roloje ...

Panelne zavesе so prosto padajoči paneli oziroma trakovi različne širine, ki so obešeni eden poleg drugega in se lahko tudi delno prekrivajo. Visijo na posebni karnisi, ki je 2-, 3-, 4- ali tudi 5-tirna, da se lahko paneli prosto pomikajo levo in desno.

Izbira pravega blaga za panoje je velikega pomena, saj bo zavesa lepše izgledala, če je blago kompaktno, k lepi liniji zavesе pa pripomore tudi obtežilna palica, ki je všita v spodnji rob zavesе.

Panelne zavesе so najbolj primerne za panoramske stene, balkonska vrata, večja okna, lahko pa služijo tudi kot pregrada prostora, saj zaradi minimalistične oblike prostor optično povečajo. Kot sistem zaves sodejijo v modernejše opremljene prostore, z veliko okenskih površin. Prednost panelnih zaves je tudi ta, da so enostavne za nameščanje, saj so na ustrezno karniso prilepljene le z ježnimi trakovi in ko želimo zaveso sneti, to lahko storimo brez truda z enim potegom.

Pri izbiri panelnih zaves se lahko poigramo tudi z dimenzijami, kar pomeni z različnimi širinami in višinami panojev, in seveda tudi z barvnimi odtenki in vzorci, s katerimi lahko včasih dosežemo pravo atrakcijo v prostoru.

Gubani rolo je zavesa s posebnim mehazmizmom, ki omogoča dviganje in spuščanje zaves na željeno višino. Tako si lahko sami nastavimo višino, ki nam v danem trenutku najbolj ustreza. Gubani rolo je na karniso pritrjen z ježkom, v spodnjem delu pa je nameščen obtežitveni profil. Ta vrsta zaves

▶ **PANELNE ZAVESE** so primerne za panoramske stene, balkonska vrata, večja okna, ter tudi v primeru kadar želimo narediti pregrado v prostoru

je primerna za vse bivalne prostore, naj bo to otroška soba, spalnica ali kuhinja. Blago za gubani rolo mora biti mehko, lahko upogljivo, da se ob gubanju oziroma ob dviganju roloja oblikujejo enakomerne gube. Tudi vzdrževanje je enostavno, saj zaveso skupaj z vrvicami operemo v pralnem stroju, nato jo samo z ježkom pritrdimo nazaj na karniso.

Klasične naborne zavesе se lahko izdelajo na veliko različnih načinov, možnosti so skorajda neomejene, važna je le zamisel in prepričanje, da bo zavesa dosegla pričakovani učinek.

Sistem šivanja je tak, da je blago lahko dvakratno ali tudi trikratno nabrano po dolžini, s tem se oblikujejo vertikalne gube, ki potujejo po dolžini zaves. Za okensko zaveso so pogosti tudi različni izrezi, bodisi polkrožni bodisi padajoči v določeno smer. Za obrobe se uporablja poseben satenski trak, ki je na voljo v različnih barvah in ga izbiramo glede na osnovno blago zaves. Pri balkonskih vratih ali panoramskih stenah je zavesa prav tako nabrana in prosto padajoča skoraj do tal. Kot dekoracija osnovni zavesi in istočasno tudi v funkciji so zatemnitvene zaves, ki so barvno skladne z osnovno zaveso, nameščene pa so na vsakem koncu in tako dajejo videz nekakšnega okvirja. Naborne zavesе so primerne za tradicionalna in klasično opremljena stanovanja, hotelske sobe, restavracije ...

Izbira zaves je velika, prav tako materiala

▶ **GUBANI ROLO** je primeren za vse bivalne prostore, tako za otroško sobo, kuhinjo. Je enostaven za uporabo, saj z enim potegom zaveso dvignemo ali spustimo

▶ **KLASIČNO NABORNE ZAVESE** se lahko izdelajo na veliko različnih načinov, možnosti so skoraj neomejene, pomembna je le zamisel in prepričanje, da bo zavesa dosegla pričakovan učinek

in barvnih kombinacij, zato je smiselno, da za nasvet prosimo strokovnjaka, ki nam bo glede na prostor znal svetovati, kakšne zaves ter iz kakšnega materiala izbrati.

Pohištvo Žakelj d. o. o.
Tel: 04/51 70 550
www.pohistvo-zakelj.si

“Hodil po zemlji sem naši in pil nje prelesti.”

Marija Trušnovec

Bližala sta se sicer že Gregorjevo in Jurjevo, družčina Muzejskega društva pa se je odpravila tja dol v Župančičevo deželo že na Martinovo.

Ob kulturniškem klepetu nas je čemerno vreme hitro privedlo v izdolbeno dolino prelestne Krke, lepo, včasih lenobno žuboreče, prepredene z lehnjakovimi pragovi mimo “raztrganega Žužemberka” do Soteske z Muzejem starodobnih avtomobilov (v starem grajskem hlevu). Še dlje v zgodovino seže Hudičev turn, ostanek nekdanjega gradu (365 oken) s posestvom, ki so ga uporabljali kot paviljon za oddih (ribolov, lov, gozdarjenje, mlinarstvo, žagarstvo, kuhanje piva). Sezidati ga je dal J. Ž. Galenberg, Auerspergi so bili zadnji lastniki do leta 1943 hkrati z Dolenjskimi Toplicami. Renesančni stolp ima obliko štiriperesne deteljice, znotraj so še ohranjene freske s prizori iz grške mitologije, grbi, gozdovi, školjkami. Slabo ime si je obdržal pri ljudeh, ki so menda poslušali kričanje z orgij graščakov. Ti so pri nevestah izrabljali pravico “prve noči”. Sedaj tu prirejajo razstave, koncerte in tudi – poroke. “Tvoja roka, moj otec, zemlje mi lepoto odpirala” – naprej mimo Črmošnjic z znanim smučiščem skozi Vrčice in: “Hiše so hišice, okna so okenca ... pesem vetra in vej in trave in sonca na travi” – amfiteater vinorodnega Semiča s hribom Smuk (525 m), imenovanim tudi Večerni hrib zaradi tabora Turkov, in cerkvijo, kamor je nekoč poromala tudi obupana Krakarjeva mati, da bi se ji sin vrnil iz taborišča. Hajduki, borci proti Turkom na Balkanu (ohranjen je mogočen zid okoli cerkve v Semiču), so se kasneje spridili v razbojnike in roparje in so v nevarnosti smuknili v skrivališče. Bela, Kobila, Sinji vrh, Poljanska dolina obstajajo tudi tod, podobno kot “špotovanje” med kraji. V Črnomlju in Metliki je veliko pravoslavcev, ki se križajo s tremi prsti pa pravijo, da so Semičani šokci in šokíce (šaka = pest). “... in glej, tam pod grmom, pod gabrovim – majhnih potic in sladkega vinca...” V rokah prijazne vodičke in kasneje pri Malnariču pa res – okusna pogača za prste obliznit in še kaj. Reka Krupa je prelila že toliko z zelo strupenimi PCB zastrupljene vode, da so Krupljani in Semičani začeli skrbeti, govoriti o tem in predstavljati njeno povirje (Rog, Gorjanci), močan izvir izpod 30 m visoke skale (ena tona vode v sekundi) in še kaj v

lepše namene. Močerala so že našli v reki. Mogoče bo kakšna ciganka iz Ciganove jame pricoprala še kaj dobrega.

V semiški občini je 16 cerkva. Nad Krupo na Vinjem vrhu stoji baročna romarska cerkev sv. Trojice, spomenik prve kategorije, sicer kopija Nove Štifte (okenska stekla so delali celo v Innsbrucku), ob velikem obisku mašujejo kar zunaj. Po nekoliko zastrtem obzorju se je bilo težko znajti, od kod smo priromali. V okolici Krupe so našli še ostanke pračloveških naselbin. Bela krájina (ali krajina) s svojimi brezami in že redkimi stelniki je še polna skrivnosti: mitrej, svetišče sončnega boga z napisom nad Rožancem. Kateri Jutrovci so prišli v to kraško vrtačo, izkazuje najdenja, saj je spodaj tekla rimska cesta z Gorjancev proti reki Kolapis (Kolpa).

Iz teh rek so v zadnji apokalipsi črpali vodo za elektrarne za mnoge tamkajšnje partizanske bolnišnice s krojaškimi, čevlarskimi in sedlarskimi delavnicami. V Črešnjevec na osvobojenem ozemlju so vozili ranjence in jih naselili po hišah, tu so se zbirali sestreljeni piloti. Mati znanega dr. Pišota je prišla z njim sem, ustanovljen je bil Invalidski partizanski pevski zbor s prvim dirigentom Karolom Pahorjem, iz partizanske gledališke skupine je izšel prenekateri kasnejši igravec. V Primostek na letališče, kjer še stoji avion, so pripeljali ranjence z vozovi in dalje po zraku v Bari v južno Italijo. Fergučki (= trobentice) so jim še poslednjič zapeli. In še: v Črnomlju je bilo 1944. prvo zasedanje Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta. Božalo nas je toplo južno sonce, pogledi so splavali daleč do Trdinovega vrha.

Južneje ob Kolpi, tudi v lepi vasi Prelesje, lahko preležeš prelestno Kolpo (ki sicer izvira na Hrvaškem) na ono južno stran v Klepčevo deželo brez carine in kamor čoln ne vozi več otrok v šolo, ker jih ni. V Madroničevem mlinu so jeseni 1943. prenočili slovenski odposlanci, preden so odlezli naprej v Jajce na potrditev Jugoslavije. O tem piše tudi udeleženec Edvard Kocbek.

“Tu se je smrt utrudila do smrti in uresničil biblijski pekel.

Tu je zločin dobil sloves obrti...”

je začetni akord v pesem Auschwitz pe-

snika Semičana Lojzeta Krakarja, ki je potil krvavi pot v taboriščih in ki o Beli krajini pravi kot o deželi, kjer se je bil bog zmotil: “Namesto kruha dal ljudem je vino, namesto doma culo za v tujino.”

Še vedno premalo zaslug za današnjo rabo? Tretja največja kriza v sto letih je privedla današnje vladalce sem dol na ogledi, kjer si ljudje pomagajo po svojih močeh. Jih bo rešil Rožnodolski bajer, smučišče v Beli, bo lepa Anka še vodila (baje srbsko) kolo (nekoč so nastopili celo pred cesarjem na Dunaju) in bo Marko še veselo skakal po zeleni trati? Bo. Ne moremo sami ustvarjati, a polno optimizma so izražali na pevsko-zabavni prireditvi, tudi v ročni umetnosti in izdelkih vidijo smisel, na njihovi razstavi v novem kulturnem domu s knjižnico smo zasledili celo idrijske čipke, vesela je Semiška ohcet v juliju. Morda jim bodo pomagali tudi Pogačnikovi lito-punkturni kamni blizu Kolpe. Nenazadnje – kipar Alojz Gangl (upodobil je tudi Valvasorja, Vodnika, Stritarja) je bil Metličan, tam je tudi pokopan, trenutno je razstavljen s 63 deli v Ljubljani.

Bi pesnik iz Vinice (kjer je Mesič optimistično sklenil poslovilni obisk v Sloveniji) še klical Hamburk, Vestfalijo, Ameriko? “Školjka na morskem se dnu razbolela je, v biser je stisnila svojo vso bol ... Hodil po zemlji sem naši in pil nje bolesti.” Po Črnomalčanu pesniku Miranu Jarcu: “Misli nam dero, skrivnostim podtalnim na dno.” Načrpali smo jih obilo in prelestnih občutkov tudi od tam doli – z njihovega krasa.

rešitve z elektrotehnično opremo vrhunske kakovosti

Ustvarjamo celovite in učinkovite rešitve z elektrotehnično opremo vrhunske kakovosti. Izkoristite preverjeno kombinacijo inovativne opreme svetovno znanih proizvajalcev nizkonapetostne stikalne opreme in opreme za avtomatizacijo ter naših dolgoletnih izkušenj.

Prodajni program: nizkonapetostna stikalna oprema za industrijo in zgradbe • oprema za avtomatizacijo v industrijah in zgradbah • varnostna in kontrolna oprema • programska oprema za vodenje procesov SCADA • oprema za avtomatizacijo in nizkonapetostna stikalna oprema za eksplozijsko ogrožena območja (Ex-oprema) • namenski proizvodi za avtomatizacijo.

Rešujemo vaše probleme: odlikuje nas strokovna in učinkovita tehnična podpora. Ne zapravljajte časa z iskanjem odgovorov na tehnična vprašanja, če že poznamo rešitve. Teh.podpora@synatec.si.

KOLEKTOR

Kolektor Synatec d.o.o.

Vojkova ul. 8b • 5280 Idrija

T: 05/372 06 50 • F: 05/372 06 60 • www.kolektorsynatec.si • synatec@kolektor.si

Nizkonapetostna stikalna oprema

Oprema za avtomatizacijo

Varnostna in kontrolna oprema

Programska oprema za vodenje procesov SCADA

Citect

Oprema za eksplozijsko ogrožene prostore

Namenski proizvodi za avtomatizacijo

KOLEKTOR

Intervju z vodjo poslovalnice v Idriji, gospo Antonijo Dakskobler

Poslovalnica Idrija, Mestni trg 15, 5280 Idrija, tel: 05 37 20 600

NLB

Nem Zakaj.

Ga. Dakskobler, kot finančna svetovalka v NLB Skupini, katere del ponudbe predstavljajo tudi podskladi krovnega sklada NLB Skladi, ste gotovo pravi naslov za najbolj osnovno vprašanje – kaj sploh pomeni izraz podsklad, ki se pojavlja zadnje čase?

Podsklad krovnega sklada je vsebinsko gledano enak vzajemnemu skladu, ki je med ljudmi bolj poznan izraz, pri čemer pa oblikovanje krovnega sklada vlagateljem prinaša dodatne ugodnosti. Vsak podsklad zbira premoženje večjega števila vlagateljev in to premoženje nalaga v delnice in obveznice v skladu s svojo naložbeno politiko.

Kakšne pa so dodatne prednosti, ki jih omenjate?

Ključna prednost za vlagatelje z uvedbo krovnega sklada je možnost uveljavljanja odloga ugotavljanja davčne obveznosti pri prehodih med podskladi istega krovnega sklada. Z drugimi besedami vlagateljem pri prehodih med podskladi istega krovnega sklada ni potrebno plačevati morebitnega davka na kapitalskih dobiček, ki pa so ga pri prehodih med vzajemnimi skladi morali. V primeru, kadar med posameznim vplačilom v krovni sklad in izplačilom iz krovnega sklada mine dovolj dolgo obdobje (20 let), se vlagatelj lahko celo v celoti izogne plačilu davka na kapitalski dobiček.

Lahko kratko opišete delo finančnega svetovalca. Človek bi si predstavljal, da vlagateljem danes svetujete kaj bo jutri

najbolj donosno?

Veliko vlagateljev se naganja v podsklade, pa tudi nasploh, loti na napačnem koncu. Čeprav se sliši obetavno, odgovori na vprašanja, kot so "Kaj je bilo najbolj donosno?", "Kaj je najbolj perspektivno?" ali "Kaj je najbolj prodajano?", ne dajejo koristnih informacij za odločitve o naložbi. Dober finančni svetovalec na našeta vprašanja niti ne poskuša podati odgovora, saj bi s tem verjetno le zavajal. Ključno vprašanje pri naložbenem nasvetu je naložbeno tveganje, vendar ne na kakšen način se mu izogniti, temveč koliko naložbenega tveganja sprejeti.

Se pravi vprašanje "V kateri podsklad naj naložim" ne more dati enoznačnega odgovora?

Tako je. Za različne vlagatelje so primerni različni podskladi, odvisno od tveganja, ki ga je posameznik pripravljen sprejeti. Zavedati se moramo, da je možno pričakovati višjo donosnost zgolj z višjim prevzetim tveganjem. To je zelo pomembno dejstvo, ki nas opozarja, da v svetu naložb zastoj kosilo ne obstaja.

Je sedaj pravi čas za naložbo v podsklade krovnega sklada NLB Skladi?

Če je bil najboljši čas za naganje v podsklade krovnega sklada NLB Skladi pred enim letom, to še ne pomeni, da sedaj ni dober čas za naganje. Vsekakor bo vsak, vsaj minimalno strokovno usposobljen finančni svetovalec, podsklade v določenem deležu glede na celotno

finančno premoženje vlagatelju vedno priporočil.

Družba NLB Skladi je v letošnjem letu prejela tudi mednarodno nagrado analitske hiše Frost & Sullivan. Verjetno ste na to vsi upravičeno ponosni?

Res je. Analitska hiša Frost & Sullivan je družbi NLB Skladi podelila nagrado za doseženo penetracijo trga, saj je družba NLB Skladi od ustanovitve leta 2004 dosegla največjo rast tržnega deleža na slovenskem trgu vzajemnih skladov. Pri podeljevanju nagrade je pomembno vlogo igral tudi način, kako je bila rast dosežena. Izpostavljena je bila zlasti uravnotežena prodaja, ki ni temeljila na agresivnih delniških podskladih. V tem je tudi ključni prispevek finančnih svetovalcev, ki smo svetovali korektno in pogosto celo mirili apetite vlagateljev po prekomerno tveganih podskladih glede na njihov finančni profil.

Za konec še ključno vprašanje. Na kakšen način in kako lahko vlagatelji varčujejo v podskladih krovnega sklada NLB Skladi?

V podskladih krovnega sklada NLB Skladi je možno varčevati tako postopoma, na primer z mesečnimi manjšimi vložki, kot z enkratnimi vplačili. Pri postopnih varčevanjih so vlagatelji deležni popustov na vstopne stroške, popuste pa nudimo tudi vlagateljem, ki enkratno vplačajo višje zneske (nad 5.000,00 €). Vlagateljem vsekakor svetujemo, da se oglasijo v naši poslovalnici v Idriji, Mestni trg 15.

Tokrat smo se v intervjuju omejili na ponudbo NLB Skladov, ki jih uspešno tržijo tudi v tej poslovalnici

Opozorilo vlagateljem

Družba NLB Skladi, upravljanje premoženja, d.o.o., upravlja krovni sklad NLB Skladi. Storitve trženja in prodaje investicijskih kuponov podskladov opravljata na podlagi pooblastila družbe NLB Skladi tudi Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana, in Banka Celje d.d. Podrobnejši podatki in informacije o podskladih krovnega sklada so vsebovani v prospektu krovnega sklada z vključenimi pravili upravljanja in v izvlečkih prospekta podskladov. Pred pristopom vlagatelja k pravilom upravljanja morajo družba NLB Skladi oziroma druge osebe, ki so pooblaščenice za trženje in prodajo investicijskih kuponov podskladov, vlagatelju brezplačno izročiti izvleček prospekta podsklada, na njegovo zahtevo pa morajo vlagatelju brezplačno izročiti tudi prospekt krovnega sklada z vključenimi pravili upravljanja ter zadnje objavljeno revidirano letno in polletno poročilo krovnega sklada. Izvlečki prospekta podskladov, prospekt krovnega sklada z vključenimi pravili upravljanja, zadnja objavljena revidirana letna in polletna poročila podskladov ter druga gradiva, podatki in informacije o podskladih so vlagateljem dostopni na sedežu družbe NLB Skladi na Trgu republike 3 v Ljubljani vsak delovni dan med 10. in 12. uro, na pooblaščenih vpisnih mestih Nove Ljubljanske banke d.d., Ljubljana, in Banke Celje d.d., med njihovim delovnim časom ter na spletni strani www.nlbkladi.si. Investicijski skladi družbe NLB Skladi niso bančna storitev in ne prinašajo zajamčene ali garantirane donosnosti. Tako naložbe v investicijske sklade tudi niso vključene v sistem zajamčenih vlog, ki velja za vloge fizičnih oseb in malih pravnih oseb na transakcijskih računih, hranilnih vlogah, denarnih depozitih in blagajniških zapisih oziroma potrdilih o depozitu, ki se glasijo na ime, zbrane pri bankah in hranilnicah.

Na strehi sveta

Barbara Kokošar

 Dolina Wakhan

Gorsko planoto Pamir v vzhodnem delu Tadžikistana, ki se bohota s tremi najvišjimi sedemtisočaki bivše Sovjetske zveze, je Marco Polo, ki je tu čez jezdil pred mnogimi stoletji, opisal kot eno skrajno neprijaznih, nenaseljenih in mrzlih pokrajin, kjer zaradi mraza še ptice prenehajo leteti. Danes sicer živi na tem področju okoli 200.000 prebivalcev, narava pa še kar kaže svoje zobe in planoto, ki ji Pamirci zaradi oblike in visoke nadmorske višine pravijo kar "Streha sveta", pozimi praktično odreže od sveta. Harmonija osupljivo lepih in včasih že malo nezemeljskih jezer sredi puščobne pokrajine in odmaknjenih širokih dolin, obdanih s šest- in sedemtisočaki, ter eno najprijaznejših ljudstev zasvojita prav vsakega popotnika, ki se odloči pokukati v ta dokaj neraziskani in nepokvarjeni delček samega osrčja Azije.

Ob sedmih zjutraj na glavnem bazarju Dušanbeja, prestolnice Tadžikistana, že vse vrvi. Vozniki džipov se med seboj neutrudno potegujejo za potnike, barantajo za tistih deset dolarjev in brez posebne naglice zlagajo prtljago, ki po mukah ponavadi najde svoje mesto na strehi ali v prenatrpanem prtljažniku. Navkljub potlačeni vsebini glede na stanje cest močno priporočam prtljažnik. Džipi so v Tadžikistanu poleg starih ruskih maršrutk, ki ti za isto pot ponavadi vzamejo vsaj dvakrat toliko časa, praktično edino prevozno sredstvo za domačine. Na enem od njih se z moško družbo še petih domačinov kmalu znajdeva tudi midva in se iz glavnega mesta, ki se mu še močno čuti vpliv starega komunističnega sistema, podava na odisejado do Khoroga, glavnega mesta zahodnega dela Pamira. Nekje na polovici poti se pridružimo deroči obmejni reki Pjandž, ki loči Tadžikistan od zloglasnega Afganistana, in se po prašni preluknjani glavni regionalni cesti počasi prebijamo čez prelaze in doline zelenega, za življenje prijaznejšega dela zahodnega Pamirja.

V Khorogu, mirnem visokogorskem mestu in glavnem administrativnem, kulturnem in logističnem središču Pamirja, si glede nadaljnjega prevoza proti surovemu puščavskemu vzhodnemu delu precej prepuščen svojim pogajalskim sposobnostim, saj javnega prevoza praktično ni. V džipu, ki ga skupaj z voznikom najameva

za tri dni, se nama pridruži tudi starejši gospod Fred, dolgoletni nemški popotnik, fotograf in prava živa geografska enciklopedija, saj že celo življenje potuje in ni države na svetu, v katero ne bi stopil. Za začetek se odpeljemo prav na južno obrobje Pamirja, v dolino Wakhan. Dolina leži na nadmorski višini okoli 2800 m in je vpeta med dve visoki gorski verigi, tadžikistanski Pamir na severu in pakistanski Hindukuš na jugu. Politično je sicer razdeljena med kar tri države, saj se med Pakistan in Tadžikistan prav v tem delu vriva tudi ozek koridor Afganistana, ki je zaradi sporov od leta 1889 skoraj sto let služil kot "tamponada" med angleškim Pakistanom in sovjetskim Tadžikistanom. Skoraj stoletna osama in zaprtost pred svetom je dolini pustila prvobitnost, neokrnjenost, svojo kulturo in jezik, po drugi strani pa izredno revščino in tehnološko nerazvitost.

S kančkom sreče smo v vasi lškašim ravno v soboto, ko se na afganistanski strani oz. bolje rečeno na nikogaršnji zemlji odvija vsakotedenski provizorični bazar na prostem, kjer Afganistanci prodajajo svojo robo Tadžikom. V začasno zamenjo za potne liste nam vojaki dovolijo kratek obisk, pokrijemo si glavo in stopimo čez most na drugo stran Wakhana, v kulturno povsem drugačen svet. Preproge, drobnarije in ličila, bradati črni možje s turbani, za katere smo prav tako zanimivi kot oni za nas, in zavest, da stojiš na enem od koščkov

tako zloglasne države, res pričara poseben občutek. Zamenjam celo nekaj bankovcev za afganistanske. Za spomin.

Potem pa ob široki reki Pjandž, ki pobira sneg z ledenikov mogočnih gorstev nad sabo in se včasih razleže v lesketajoča mala jezera, s prahom v ustih in malodane pretresom možganov od poskakovanja na sedežih vijugamo naprej po dolini in se ustavimo v tistih nekaj vaseh, ki dajo dolini dušo in malo omehčajo njeno robustnost in divji pridih. Večino domačinov na tak zgodnjejesenski dan najdeš na zlatorumenih poljih, kjer klasi pšenice pod ostrimi srpi pridno padajo na tla. Čeprav se večina Wakhancev preživlja s kmetijstvom, se s pomočjo fundacije Aga Khan počasi dviguje tudi stopnja izobraženosti, ustanavljajo se šole, vse več mladih pa se odloča za študij v večjih mestih Tadžikistana in Kirgizistana. V Pamirju in tadžikistanskem delu doline Wakhan so ljudje po svoji veri pripadniki ismailizma, sekte šiitskega islama, obredi in način življenja pa se pri njih precej razlikujejo od tistega, ki smo ga vajeni v ostalem islamskem svetu. Brez mošej in svetih dnevorov so edine manifestacije religije obredna svetišča, ki so postavljena kar ob cesti, zaznamujejo pa jih kozorogovi rogovi na okroglih kamnih, kjer mimoidoči prosijo za blagoslov in pustijo nekaj kruha ali denarja za naslednjega, ki ga bo potreboval. Duhovnega očeta ismailcev, v Švici rojenega Aga Khana, v teh krajih slavijo skoraj kot živega boga, kar je po svoje razumljivo, saj njegova fundacija z različnimi projekti za razvoj podeželja, zdravstva in šolstva opravlja precej hvalevredno delo. Kot popotnik v dolini spiš pri domačinih v t. i. homestayih, kjer poskrbijo zate od glave do pete. Domač kruh, marmelada in maslo, jagnjetina z močnim vonjem in okusom, veliko jajc in masti, stranišče na štrbunk, tuširanje z dobrimi starimi lončki in lavorji, s pomočjo katerih si vsaj za silo spereš celodnevni prah, in seveda gostoljubnost ter preprostost ljudi nam ves čas dajejo

občutek, da se je tukaj čas ustavil kar nekaj desetletij nazaj.

Domačini, ki so sicer včasih precej boječi, na splošno radi navezujejo stike, še posebej, ko ugotovijo, da razumeš in sestaviš skupaj vsaj nekaj ruskih fraz. Po večerji s petrolejko na mizi ali ob zajtrkih se ti pridruži še kdo od domačih, ki jih zelo zanima svet, v katerem živiš ti. Pri pogovoru s šestnajstletnim domačim fantom, ki presenetljivo dobro govori angleško, je res zanimivo opazovati njegovo čudenje daljnjim krajem, še posebej, ko o njih pripoveduje Nemec Fred. Da ne govorim o nasmešku, ki se nam nariše na ustnice, ko fant prvič sliši za McDonald's. Petstometrski vzpon do starodavnih ruševin mogočne trdnjave Yamchun iz dvajnajstega stoletja nam nudi prelep pogled nad dolino, še malo naprej pa se v strmi soteski, vklesano v skale, nahaja kopališče z naravnimi vrelci, ki še zdaj služi svojemu namenu. Žal mi je, da pridemo do tja ravno v času moškega obiska, saj naj bi po lokalnih pripovedovanjih ženskam kopanje v vrelcih povečalo plodnost. Iz Wakhana jo po cesti, na kateri cel dan ne srečamo žive duše, pod adrenalinom, da nam ponovno ne počí guma, mahnemo nazaj v osrčje Pamirja. Pridružimo se delno asfaltirani cesti Pamir Highway, ki so jo Sovjeti za vojaške logistične namene zgradili v tridesetih letih prejšnjega stoletja. Puščavsko podnebje, suh zrak, nizke temperature (pozimi je tu kar -45°C), višina nad 3500 m, od sonca in mraza razbrazdani obrazi nomadov, čreda ovac na tisto malo trave in lišajev, ki pokukajo iz peska, lunarna pokrajina in upiranje kruti naravi so glavne značilnosti vzhodnega dela te visoke gorske planote. Po nekajurni vožnji se nam med kamnito surovo puščavo čisto nadrealistično pokaže temna modrina. Jezera Yashil-Kul, Bulunkul in Sassykkul, vsako s svojim odtenkom modre ali zelene barve, nam dajo občutek, kot da smo na kakem drugem planetu. Z zakulisjem belih kap pamirskih vršacev je slika popolna in omamljenim od čudne pokrajine nam kar ni do odhoda. V Murgabu, glavni vasi vzhodnega dela Pamirja, končno pridemo do malo tople vode, ki

je več kot dobrodošla. Mimo še enega ogromnega, sicer umetnega jezera Karakol, pa z novo posadko v družbi starejšega upokojenega navdušenega kirgiškega abdominalnega kirurga in z večkratnimi postanki crkajočega džipa nadaljujeva pot še v drugo

centralnoazijsko državo – Kirgizijo.

Pamir je za turiste še zelo neodkrit, naporen, a čudovita destinacija za tiste, ki so potrebni popolnega odklopa na malo bolj prvinski način.

Žetje pšenice v dolini Wakhan

Wakhan – otroci, ki perejo perilo

Jezero sredi vzhodnega Pamirja

Jezero Yashil-Kul

Mladi planinci PD Idrija na zimovanju

Monika Lapajne

Skozi vse leto se planinci radi podajamo v objem gora, stran od mestnega vrveža. Decembra, ko divja praznična mrzlica, ni nič drugače. Tako se že štiri leta zapored v zadnjih dneh leta odpravimo na zimske počitnice na nekoliko višjo nadmorsko višino. Po predlanskem zadovoljstvu smo se lani (decembra) brez oklevanja z veseljem zopet vrnili v Dom pod Reško planino nad Preboldom.

Priprave so se za organizatorje začele že v mesecih, ko nas je gredo jesensko sonce in nam zimski mraz še ni hladil lic. Sestankovanje, dogovarjanje, klicanje, pisanje, iskanje idej in zbiranje materiala so nam postali vsakdanji. Med tem se je polnil tudi seznam udeležencev in zbrali smo 16 otrok, 8 fantov in 8 deklet od 6. razreda osnovne šole do 2. letnika srednje šole. Potrebno je bilo dočakati le še dan odhoda.

26. decembra smo se polni pričakovanj poslovili od staršev in z avtobusom krenili proti Posavju. Po dolgem deževnem obdobju nas je to jutro razveselilo modro nebo in s soncem obsijani zasneženi hribi. Med vožnjo do Prebolda smo si vzeli čas za okrepčilo in si privoščili dobre trojanske krofe. Od izhodišča naprej smo, kot pravi planinci, krenili peš proti planinskemu domu. Le naše potovalke so dobile čast prevoza. Dve uri prijetnega pohoda in upanja, da je višje kaj snega ... A tudi tam je bilo vse kopno. Za razočaranje pa ni bilo časa, saj je po prijaznem sprejemu oskr-

bnikov, dobrem kosilu in namestitvi v sobe že stekel pester program. Po razdelitvi v enakovredne skupine se je tekmovanje lahko začelo. Pred mrakom smo na prostem otvorili naše planinsko-olimpijske igre. Prižig ognja in zapeta himna sta nas pospremila do prvih iger, ki so nas dodobra nasmejale. Skupine so nato pokazale svojo izvirnost z izbiro imena, izdelavo plakatov in predstavitvijo. Spoznali smo Snežake, Planince, Božičke in Stare Egipčane. Prvi dan smo zaključili s hrustanjem pokovke v planinskem kinu.

Ob prvem prebujanju smo dobili tisto, kar smo prvi dan pogrešali – sneg! Lepo pobeljeni bregovi in plesoče snežinke so nas hitro zvabili ven. Zaviti v topla oblačila smo se podali na pravi zimski pohod. Pod vodstvom oskrbnika Staneta smo se po nekaj urah prijetno utrujeni vrnili na toplo. Premražene roke smo po kosilu in počitku greti s peko piškotov. Tehtanje, dodajanje, gnetenje in oblikovanje nam je "prineslo" veliko dobrih piškotov še za

vse naslednje dni. Še dobro, da so nekateri ustvarjali iz drugih materialov, sicer bi našo kuharico zasuli s polnimi pladnji. Večerno zadrževanje v sobah je to nedeljo zmotilo posebno obvestilo. Na poziv smo morali vsi pred kočo. Le kaj nas je čakalo? Dolgo pismo z zgodbo Ferdinanda Posavskega in z navodili. Z baklami osvetljena snežna pot, bele sveče, svetla luna in sporočila so nas skozi temo pripeljala do pokopališča. Ob čudnih krikih in meglenih pojavih strahu vsekakor ni manjkalo. Toda našli smo, kar smo iskali – ključ do zaklada. Tega nam je zapustil sam Ferdinand Posavski. Vas zanima, kaj smo našli v njem? Oglejte si našo galerijo na spletni strani <http://mo.slo-alp.com>.

Večerno žarenje nam je že dan prej napovedalo lep ponedeljek. Zasneženo pokrajino je s kristalno jasnega neba obsijalo sonce. V družbi domačina Jerneja smo se podali okrog Reške planine skozi zimsko pravljico. Po igrah na jasi in pravi snežni fronti nas je doma že čakalo odlično kosilo. Z novo zalogo energije smo si ogledali sosedovo kmetijo in se zopet borili za olimpijske medalje. Nekaj znanja je bilo treba pokazati tudi v kvizu. Vzgojiteljica iz Prebolda nam je na kratko predstavila njihove planinske dejavnosti, nato pa nas zamotila s prazničnimi delavnicami. Tu pa se naša ustvarjalnost ni končala. Izdelava večerje je bila tokrat v naših rokah. Si predstavljate kuhinjo, polno otrok s predpasniki, ki v parih izdelujejo svojo pico? Kljub celotnemu direndaju je naša kuharica Ivanka neizmerno uživala in zlagala pice v pečico. Po obilni večerji smo nato zmogli le še umirjen ogled risane filma. Tokrat smo se pokovki z lahkoto odpovedali.

Torek je bil dan za nove goste. Dopolanski sprehod z gozdarjem je bil nadvse poučen in prijeten. Znanje smo črpali tudi iz Andrejevega predavanja o vremenslovju, za planince vsekakor pomembno poglavje. Popoldan smo v goste dobili samega predsednika Mladinske komisije PZS, Uroša Kuzmana. Seveda pa ni prišel sam, družbo mu je delala kitarar. Tako smo s petjem popestrili lupljenje naše "Čebule", kar pa nikogar ni spravilo v jok. Nasprotno, smeha ni manjkalo. Sledilo je še petje vsem znanih pesmi, pa tudi Urošev solo nas je

 Pohod v snežnem metežu

navdušil. Že tradicionalno je zadnji večer čas za tombolo. Sreča je prav vsakogar pripeljala do mikavnih dobitkov. Med odmori so skupine pokazale svojo igralsko izvirnost in domišljijo z zaigranimi skeči. Razglasitev mest na OI je udeležencem prinesla še nekaj nagrad. Kot novost je letos vsak dobil diplomo s posebnim posvetilom zanj. Malo za šalo in malo za res. Prav tako je bilo s krstom. Eden od udeležencev je krst doživel le za hec, naša nova udeleženka pa je bila med nas sprejeta po ustaljenih planinskih obredih. Po vsem tem pa večera še zdaleč ni bilo konec. Kljub temu da nismo imeli večerne toalete, je sledila prava zabava ob zvokih dveh harmonik. Polke in valčki so na plesišče zvabili skoraj celotno ekipo. Najbolj zabavno pa je vsekakor večerno druženje po sobah, predvsem zadnjo noč. Dekleta so se preselila k fantom in zabava se je začela. Vodniki smo k temu pripomogli s posebno torto, ki jo je, ob spremljavi harmonike in petja, dobila slavljenka za rojstni dan. Govori se, da je praznovanje in klepetanje nato trajalo do zgodnjih jutranjih ur.

Prišla je sredo in z njo dan našega odhoda. Po zajtrku smo se tako posvetili pakiranju in pospravljanju. Pripravljeni na odhod smo se s pesmijo in darilom še enkrat zahvalili oskrbniku ter kuharici. Ob tem se je potočila tudi kakšna solza sreče. Žalost pa je bila opazna pri naših dveh odličnih prijateljih, Niki in Domnu. V dneh naših počitnic sta sosedova otroka brez pomisleka zapustila domačo hišo in z nami preživela tako dneve kot noči. Čakal nas je le še peš spust v dolino in vožnja domov. Polni vtisov smo komaj čakali, da domačim in prijateljem povemo, kaj vse smo doživeli.

Glede na to, da smo se zimovanja 2009 udeležili štirje precej mladi vodniki, se nam marsikdo začudi, kako nam je uspelo izpeljati programsko precej natrpan urnik in pri tem nadzirati 16 razigranih otrok. Ja, res ni mačji kašelj. Poleg mnogih predhodnih priprav je tudi na samem zimovanju potrebno marsikaj postoriti in se seveda zavedati velike odgovornosti. Vendar se dá! Za začetek nam je pri pripravah pomagala tehnična ekipa. Med samim dogajanjem pa je bilo na prvem mestu vsekakor sodelovanje med vodniki, kar nam ni delalo problemov. Seveda je odvisno tudi, kako se stvari lotiš. Mi smo se polni elana in energije trudili po najboljših močeh, čeprav smo po prihodu domov popadali v postelje. Izplačalo se je! Ogromno je odvisno tudi od udeležencev. Število je bilo ravno pravih za štiri vodnike, starostne razlike med njimi pa precejšnje. Ravno to jih je pripeljalo do odličnega sodelovanja in časa za prepire ni

bilo. Bili so pridni in najboljši!

Za konec zahvala vsem gostom, tehnični ekipi in sponzorjem, tako za finančno pomoč kot tudi za praktične nagrade. Pripomogli ste k lepšemu zimovanju otrok. Od vodnikov pa še enkrat velik HVALA vam, mladi planinci. Skupaj smo že zaključek leta 09 spremenili v čisto desetko in naredili še eno nepozabno zimovanje.

► Ekipa vodnikov

► Zabavne družabne igre

► Prižig olimpijskega ognja

► Našli smo zaklad

► Na letošnjem občnem zboru idrijskega PD, ki je bilo na Hlevišah so izvolili tudi nove vodstvene organe. Predsedovanje je prevzela Irena Laharnar, ki je postala prva predsednica v zgodovini društva. Sicer pa je njen predhodnik Zoran More povedal, da zaključujejo celovito obnovo koče na Hlevišah in da se premika v dolgoletnih prizadevanjih pri Planinski zvezi Slovenije glede prenosa 90-odstotnega deleža lastništva zemljišča v last društva.

Čar in tegobe rumene žogice

Špela Hvalec

Rok Križaj je bil vedno nemiren in živahen otrok. Šport ga bo utrudil, umiril, naučil se bo redu in discipline, so razmišljali starši in tako se je vse skupaj začelo. Tenis je bil v Idriji v vzponu. Močna podpora družbe Kolektor je dajala klubu veter v jadra. Odlični in motivirani trenerji, dobri pogoji za delo in odločitev o športu, s katerim naj bi se začel ukvarjati, ni bila težka.

Bilo je leto 2002 – Rok je bil takrat star šest let. Prvi koraki v telovadnici stare osnovne šole. Mali loparčki, lahke žogice, urjenje prvih zamahov ... "Sonček", kar je pomenilo lep krožen zamah z loparčkom. In tako iz dneva v dan, osvajanje novih prvin igre in piljenje, piljenje, pa še enkrat piljenje že pridobljenega znanja. Prvi turnirji v mini tenisu so ga popeljali iz domačega kraja – na tekme v Ljubljano, Maribor, Kranj, širom po Sloveniji. Ogromno otrok, staršev in trenerjev, vsak s svojimi pričakovanji in željami. Bili so porazi, v glavnem, sem pa tja tudi kakšna zmaga. Sklepala so se prva "teniška" poznanstva. Družba v domačem klubu je bila prijetna in lepo je bilo hoditi na treninge, kljub temu da so bili naporni in včasih tudi enolični, ko je bilo potrebno

udarce ponavljati v nedogled. V konkurenci midi tenisa, ki se od minija razlikuje po večjem igralnem polju in malo težjih žogicah, je bilo že bolj obetavno. Rok je počasi začel dojemati igro in prišli so tudi prvi uspehi. V sezoni 2005/2006 je tako nanizal kar šest zmag zapored. Starši, predvsem pa trenerji drugih moštev so začeli spremljati njegove nastope, saj je postajal nevaren njihovim varovancem. Prehod na celo igralno polje, do katerega pride po desetem letu starosti igralcev, ni lahak. Kar naenkrat se področje, ki ga mora igralec braniti, poveča za dvakrat. A uspehi v midi tenisu še nikakor niso zagotovilo za enako uspešno nadaljevanje igranja na celem igralnem polju. Tako je bilo tudi z Rokom. V takih trenutkih je motivacija pogosto

na veliki preizkušnji in marsikdo odneha, Rok pa je v tem obdobju zagrizel še bolj in uspehi niso izostali. Kategorija do 12 let je prva bolj "resna" tekmovalna kategorija v Sloveniji. To je prva starostna skupina, v kateri so igralci na nivoju države razvrščeni v lestvico po svojih tekmovalnih dosežkih. Rok se je z dobrimi nastopi na nacionalnih turnirjih začel prebijati v ospredje in se do leta 2008, ko je dopolnil dvanajst let, prebil na 3. mesto lestvice Teniške zveze Slovenije. Tako se je uvrstil tudi v slovensko državno reprezentanco dečkov do 12 let in zanj nastopil na svojih prvih turnirjih v tujini. V Tel Avivu v Izraelu, kjer sem ga spremljala, je dosegel svoj dotlej največji uspeh, saj se je med posamezniki uvrstil med osem najboljših, v dvojicah pa z reprezentančnim kolegom iz Maribora celo osvojil turnir. Moje delo z Rokom se je po šestih letih izteklo in prevzela sta ga trenerja starejših tekmovalcev, Srečo Završki in dr. Aleš Filipčič. Najprestižnejša državna tekmovalna so zimsko (dvoransko) in letno državno

▲ Slovenska teniška reprezentanca do 14 let (od leve proti desni: Domen Gostinčar, Maks Tekavec in Rok Križaj) s selektorjem Alešem Špornom po uvrstitvi med osem najboljših ekip v Evropi

prvenstvo ter masters, zaključni turnir dvanajsterice najboljših igralcev z nacionalne lestvice ob koncu sezone. V tej kategoriji je Rok osvojil kar pet odličij. Leta 2008 je postal državni podprvak med posamezniki in pri dvojicah v dvorani. Na prostem je med posamezniki osvojil 3. mesto, pri dvojicah pa se ovenčal z naslovom državnega prvaka. Na mastersu je bil tretji. Sledil je prehod v kategorijo 14-letnikov. Prvo leto v višji kategoriji je vedno zelo težko, saj se boriš za preboj, ne le s svojimi vrstniki, ampak tudi z leto starejšimi igralci. Kljub temu je hitro našel priključek z najboljšimi. Na letnem in zimskem državnem prvenstvu ter na mastersu ob koncu sezone 2009 je osvojil tretja mesta. Sezono, ki jo je začel na 28., je končal na 3. mestu in se, eno leto mlajši od vrstnikov, uvrstil v državno selekcijo. Na zimskem državnem prvenstvu v januarju je ponovno postal državni dvoranski podprvak med posamezniki in pri dvojicah in se prebil na 2. mesto lestvice najboljših tenisačev v državi.

V letošnji sezoni je pričel več nastopati tudi v mednarodni konkurenci, na turnirjih evropske teniške zveze. Največji uspeh na tem nivoju doslej je dosegel januarja letos na turnirju v Beogradu z uvrstitvijo v polfinale. V pol leta mu je tako uspel skok med sto najboljših igralcev stare celine. Zadnji in do sedaj zagotovo najbolj odmevni rezultat, pri katerem je Rok pomembno

sodeloval, pa je uspeh slovenske državne reprezentance do 14 let, ki se je na kvalifikacijskem turnirju ekipnega evropskega prvenstva v Correggiu v Italiji uspela, po 6 letih, ponovno uvrstiti med osem najboljših reprezentanc v Evropi. Rok je prispeval dve pomembni zmagi v nastopih posameznikov in eno v parih. Slovenci so se na tekmovanju sedmih ekip (poleg Slovenije še reprezentance Italije, Hrvaške, Srbije, Portugalske, Grčije in Bolgarije) uvrstili v finale. Na zaključnem turnirju se bodo pomerili s takimi teniški velesilami kot so Rusija, Francija, Velika Britanija, Italija, Slovaška, Belorusija in Poljska.

Tenis je zelo težak in kompleksen šport. Tehnično je med najzahtevnejšimi športi nasploh. Je globalni šport, ki se igra praktično po vseh državah sveta, zato je konkurenca zastrašujoča. Samo v Sloveniji je v vsaki kategoriji od 100 do 200 kategoriziranih tekmovalcev. Za uspeh je zato poleg čim več daru potrebno tudi zelo veliko trdega dela. Poleg osnovne zahteve po čim popolnejšem obvladovanju čim večjega nabora udarcev, vrhunski telesni pripravljenosti, moči in vzdržljivosti, se to igro po navadi dobiva z "glavo". Dobre predstave zahtevajo visoko zbranost, za čim bolj hitro analizo nasprotnikove igre in na tej osnovi bliskovito sprejemanje učinkovitih taktičnih rešitev, pa seveda mentalno stabilnost v odločilnih trenutkih tekem, ko so

pritisni veliki.

Rok trenira vsak dan tudi po več kot 3 ure, še zlasti dvakrat na teden, ko popoldanskemu treningu trenerji dodajo še dopoldanskega. Čez vikende tekmuje ali pa igra tako imenovane "sparing" tekme s partnerji po Sloveniji. Jasno je, da mu časa za prostočasne dejavnosti, s katerimi se običajno ukvarjajo njegovi vrstniki, zabavo in počitek ne ostane kaj dosti. V prostem času, velikokrat močno utrujen, mora nadoknaditi vse zamujeno v šoli, saj je od pouka precej odsoten. Kljub temu je odličnjak in šolo zastopa, če je le doma. Na republiškem tekmovanju iz logike je tako osvojil celo zlato priznanje. Letos je prelomno leto. Po zaključku devetletke bo šolanje nadaljeval kot dijak športnega oddelka bežigradske gimnazije, za njegovo teniško kariero pa bosta še naprej skrbela dosedanja trenerja Srečo in Aleš.

Ko pišem ta prispevek, je Rok na poti v Ascoli v Italiji, kjer bo z državno reprezentanco naskakoval evropski vrh. Vsem tem mladim tenisačem, ki vlagajo toliko truda in energije v svoje početje, lahko zaželimo uspešen nastop – prav občutki sreče ob zmagovalstvu so namreč tisti, ki poplačajo vso utrujenost po pregaranih treningih, trenutke razočaranja ob nerazumevanju okolja in dajo voljo za trdo delo ter vztrajanje na začrtani poti.

**EVT
SISTEMI d.o.o.**

Ekologija, Varnost, Trgovina

Ste se že lotili spomladanskih vrtnih opravil?

EVT Blue

Močne, a udobne tanke usnjene rokavice

1,66€ (par)

EVT Grip

Odlične, neuničljive poliuretanske rokavice

1,37€ (par)

Lateks rokavice

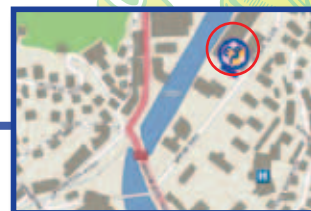
Nepogrešljive lateks rokavice.

4,24€ (100 kos)

Gumijasti škornji

9,48€

Vabljeni vsak delovnik med **10:00 in 15:00**
Trgovina **EVT**, Arkova 11, Idrija. Telefon: **05 37 74 840**

[illegible]

➤ **Izžrebani reševalci nagradne križanke so:**

Neja Rupnik, Pod Grintovcem 4B, 1370 Logatec

s pripisom **“Nagradna križanka”**

Izžrebali bomo tri nagrajence, ki bodo prejeli praktične nagrade

2009 je bilo težko ... a smo preživeli!

BREZPLAČNI
29. februar 2010/Št. 2, letnik 20

Reklamni oglasnik

Odmev

RENT-A-CAR
Potniški, tovorni kombiji,
osebna vozila.
GO-RENT
041 719 404
Ljubljana - Nova Gorica

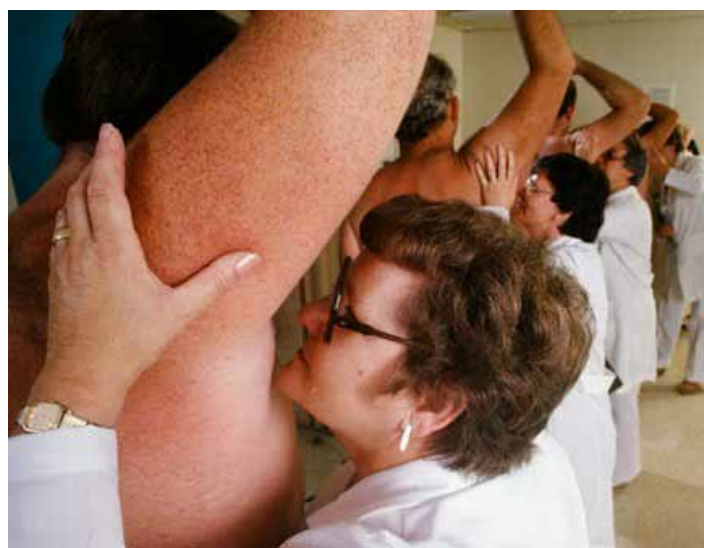
**HALO
MOJSTER**
www.airmobil.si

HIŠO VZDRŽUJEM ENOSTAVNO.
ZA VSE POKLIČEM
080 1882
PONUDIJO MI PRAVEGA MOJSTRA

razmišljanje o bazenih.

Od 0 do 100 v 4 sekundah

Pa vi mislite, da naša služba ni težka?

Sodobno pluzenje na Mestnem trgu

Novoletno kopanje v Divjem jezeru

ŽAKELJ®

Osvežimo stanovanje z novimi zavesami ...

- ✓ izdelava zaves po naročilu oz. meri stranke
- ✓ panelne, gubani roloji, klasične zaves
- ✓ svetovanje
- ✓ izmera na domu

04/517 05 50
www.zakelj.si

-10%
velikonočni popust

... in novo sedežno garnituro

Sedežna garnitura RICA

- ✓ primerna za manjša stanovanja, kjer je potrebno kvalitetno ležišče namenjeno vsakodnevnomu spanju.
- ✓ sedežna garnitura Rica je primerna tudi za počitniške hiše, kjer je rav tako potrebna praktičnost in prostornost.

Dimenzija: 225 x 170 cm (L ali D)

Materiali: Izbrane barve materiala LINO in ARCA

Posebnosti: Ležišče - vzmeteno na osnovi vzmetnice

Redna cena: 1.299€

930€

SALON LESCE
Alpska c. 62, 4248 Lesce
T: 04/535 35 48

SALON Ljubljana BTC
Dvorana 10, 1000 Ljubljana
T: 01/547 75 20

SALON ŽIRI
Loška c. 1, 4226 Žiri
T: 04/517 05 55

SALON GOROPEKE
Goropeke 1, 4226 Žiri
T: 04/517 05 50